

MILJØMINISTERIET
EU og Internationalt politisk sekretariat

23. februar 2010

**Samlenotat til Folketingets Europaudvalg
Rådsmøde (miljø) den 15. marts 2010 - miljødelen**

Samlenotat til Rådsmøde (miljø) den 15. marts 2010		
PKT. 1	Jordrammedirektivet KOM(2006)232 – <i>Fremskridtsrapport/evt. politisk enighed</i>	<i>Side 2</i>
PKT. 2	Biodiversitet KOM(2010) 4/4 – <i>Rådskonklusioner</i>	<i>Side 24</i>
PKT. 3	Forslag om at begrænse anvendelsen af visse farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter (RoHS) (omarbejdning) KOM (2008) 809 final - <i>Tidlig forelæggelse</i>	<i>Side 32</i>
PKT. 4	Forslag om affald fra elektriske og elektroniske produkter (WEEE) (omarbejdning) KOM (2008) 810 endelig - <i>Tidlig forelæggelse</i>	<i>Side 47</i>

Samlenotat til Rådsmøde (miljø) den 15. marts 2010

PUNKT 1

Kommissionens Temastrategi for jordbundsbeskyttelse samt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets rammedirektiv om beskyttelse af jordbunden og ændring af direktiv 2004/35 (direktiv om miljøansvar)
KOM(2006)232

- *Fremskridtsrapport*

Revideret notat

Resumé

Kommissionen har den 25. september 2006 sendt en temastrategi om beskyttelse af jord til rådet. Kerneelementet i strategien er et forslag til jordrammedirektiv. Direktivforslaget fokuserer på miljøproblemer som følge af jorderosion, tab af organisk materiale, forhøjelse af jordens indhold af salte, jordpakning samt jordskred og egentlig jordforurening. Forslaget indeholder rammebestemmelser for at beskytte jordbunden og forebygge forringelse af jorden som ressource for naturværdier, biodiversitet og jord- og skovbrug.

Forslaget var sat på dagsordenen ved Rådsmøde (miljø) d. 20. december 2007 henblik på opnåelse af politisk enighed, men blev stoppet af et blokerende mindretal. Det franske formandskab udarbejdede herefter et revideret forslag, der var sat på dagsordenen ved Rådsmøde (miljø) d. 20. oktober 2008 til orientering fra formandskabet. Det tjekkiske formandskab udarbejdede et revideret forslag, som et kompromis mellem det franske formandskabs forslag og det tidligere portugisiske formandskabs forslag. Der kunne ikke samles politisk enighed bag forslaget på Rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2009.

Det nuværende spanske formandskab har igen revideret forslaget, med udgangspunkt i det tidligere portugisiske kompromisforslag som indholdsmæssigt foreslås svækket på en række punkter.

Direktivforslaget beskrev oprindeligt et fælles metodisk grundlag for, at der i medlemslandene opstilles nationale strategier til at imødegå en sådan forringelse af jordressourcen. Dvs. kortlægning af risikoområder for de pågældende forringelsesfaktorer efter ensartede kriterier og udarbejdelse af indsatsprogrammer med risikoreduktionsmål samt tids- og finansieringsplan for indsatsen. Dette var med det reviderede franske kompromisforslag modificeret, således at de enkelte medlemsstater selv kunne fastsætte et "passende" niveau for målsætning og rækkevidde af indsatsprogrammerne, ligesom de også i meget vid udstrækning selv kunne fastlægge det metodiske grundlag, herunder også de tidsmæssige rammer for gennemførelsen.

Direktivets forslag om jordforurening dækkes i stor udstrækning af den gældende danske jordforureningslov. Der er dog forslag om en statusrapport ved salg af ejendomme, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet.

Direktivets forslag om jorderosion, tab af organisk materiale m.v. vedrører problemområder, som ikke har noget dramatisk omfang i Danmark, og vurderes ikke at give grundlag for ændring af dansk lovgivning. Afdækning af om det vil være nødvendigt at udpege risikoområder i Danmark

beror på en faglig analyse.

I forbindelse med forhandlingerne er forsuring tilføjet kataloget over jordforringelses-processer, og krav om statusrapport ved salg er udvidet til også at gælde ved en ejers ændrede arealanvendelse.

1. Status

Kommissionen sendte den 25. september 2006 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251. Forslaget forelå i dansk oversættelse den 23. oktober 2006.

Et grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 22. december 2006.

Sagen har været forelagt Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 8. februar 2007 og Europaudvalget den 9. februar 2007 i forbindelse med forberedelse af Rådsmøde (miljø) den 20. februar. Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 12. december 2007 og Folketingets Europaudvalg den 14. december 2007 med henblik på forhandlingsoplæg forud for Rådsmøde (miljø) den 20. december 2007. Herefter blev sagen igen forelagt til orientering for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 8. oktober 2008 samt for Folketingets Europaudvalg den 10. oktober 2008 forud for Rådsmøde miljø den 20. oktober 2008. Endelig blev sagen sidst forelagt til orientering for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 17. juni 2009 samt for Folketingets Europaudvalg den 19. juni 2009 forud for Rådsmøde miljø den 25. juni 2009.

Forslaget var til politisk drøftelse den 20. februar 2007 på Rådsmødet (miljø).

Europa Parlamentet har den 14. november 2007 godkendt forslaget med en række ændringsforslag.

Det portugisiske formandskab fremlagde et kompromisforslag, der var sat på dagsordenen ved Rådsmøde (miljø) d. 20. december 2007 med henblik på opnåelse af politisk enighed, men blev stoppet af et blokerende mindretal.

Det franske formandskab udarbejdede et revideret forslag og fremlagde en fremskridtsrapport om forslaget på Rådsmøde (miljø) d. 20. oktober 2008.

Det tjekkiske formandskab udarbejdede til Rådsmøde (miljø) den 25. juni 2009 endnu et revideret forslag, som indholdsmæssigt var et kompromis mellem det franske og det portugisiske formandskabs forslag. Der kunne fortsat ikke opnås politisk enighed om forslaget på Rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2009.

Det nuværende spanske formandskab har igen revideret forslaget, med udgangspunkt i det tidligere portugisiske kompromisforslag og har sat det på dagsordenen for Rådsmøde (Miljø) den 15. marts 2010 med henblik på opnåelse af politisk enighed.

2. Formål og indhold

Temastrategien

Med temastrategien udmønter Kommissionen forpligtelsen i EU's 6. miljøhandlingsprogram til at opstille en temastrategi om jordbundsbeskyttelse.

Kommissionen anfører, at formålet med strategien er at beskytte jord og bevare jordens kapacitet til at opfylde sine miljømæssige, økonomiske, sociale og kulturelle funktioner.

Strategien begrundes med, at nedbrydning af jord er et alvorligt problem i Europa, som forårsages eller forstærkes af menneskelig aktivitet såsom u hensigtsmæssig land- og skovbrugsmæssig praksis, industrielle aktiviteter, turisme, bymæssig og industriel udbredelse og konstruktionsarbejder. Disse aktiviteter har en negativ effekt, der bl.a. resulterer i tab af frugtbarhed, kulstof og biodiversitet, hvilket forhindrer jorden i at opfylde en række funktioner. Nedbrydning af jorden har en direkte indflydelse på vand- og luftkvalitet, biodiversitet og klimaforandringer og kan bidrage til at svække sundheden hos indbyggerne i Europa og true fødevare- og fodersikkerheden.

Hovedelementer i Kommissionens forslag

Strategiens kerneelement er et forslag til ”jordrammedirektiv”. Udover direktivforslaget indeholder strategien supplerende initiativer, som vedrører:

- Integration af jordbeskyttelse i udvikling og implementering af fællesskabspolitikker.
- Behov for øget viden inden for visse områder af jordbeskyttelse gennem forskning støttet af Fællesskabet og nationale forskningsprogrammer.

Jordrammedirektivet

Direktivforslaget fokuserer på områderne:

- Jordforurening
- Erosion (forårsaget af vand eller vind)
- Tab af organisk materiale
- Jordpakning (jorden er presset sammen, f.eks. på grund af tunge maskiner)
- Tilsaltning (forhøjet niveau af diverse salte i jorden)
- Jordskred
- Arealbefæstning (når der placeres huse, veje, etc. på jord)

Reguleringsmæssigt falder forslaget i to hovedbestanddele: Én vedrørende indsatsen over for jordforurening og én vedrørende indsatsen over for erosion, tab af organisk materiale, jordpakning, tilsaltning og jordskred. Direktivforslagets tilgang er for alle elementer, bortset fra arealbefæstning, at der ud fra fælles parametre skal ske en kortlægning af områder, hvor et af disse elementer udgør en risiko, samt at der på dette grundlag skal opstilles nationale indsatsprogrammer/strategier, som redegør for, hvilke mål der søges opnået med hvilke foranstaltninger, og hvordan indsatsen påregnes finansieret.

Jordforurening

For så vidt angår jordforurening skal medlemsstaterne i forebyggelsesøjemed gennemføre rimelige, men i øvrigt ikke nærmere specificerede foranstaltninger, for at begrænse tilførsel af farlige stoffer til jorden, dog ikke forurening der skyldes luftbåren forurening eller exceptionelle naturfænomener.

Med hensyn til allerede forurenede arealer skal medlemslandene udarbejde en liste over forurenede grunde og en national oprydningstrategi. Forslaget stiller endvidere krav om udarbejdelse af statusrapport i forbindelse med salg af potentielt forurenede grunde.

Liste over forurenede grunde

Direktivforslaget definerer forurenede grunde som grunde, hvor der er forurening på et sådant niveau, at det efter medlemsstaternes vurdering udgør ”en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”, idet der tages højde for nuværende og godkendt fremtidig brug.

Direktivforslagets definition af jord undtager grundvand. Kommissionen har oplyst, at dette betyder, at forurening i jorden, som udgør en betydelig risiko for at forurene grundvand og/eller overfladevand, er omfattet af direktivet. Hvis forureningen derimod er udvasket fra jorden og nu primært forefindes i grundvandet/overfladevandet, er forureningen ikke omfattet af direktivforslaget, men vil skulle håndteres efter vandrammedirektivet.

Direktivforslaget pålægger medlemsstaterne, at:

- Udpege en kompetent myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde.
- Identificere de grunde, hvor der er eller har været aktiviteter, der potentielt kan forurene jord. Direktivforslaget har som bilag II en fælles minimumsliste over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende, og som skal udgøre grundlaget for den nationale kortlægning. Identifikationen skal ske inden for 5 år fra implementeringsdatoen og derefter revideres jævnlige. Der er ikke krav om, at oversigten over potentielt forurenede grunde (liste 1) er offentlig.
- Undersøge koncentrationsniveauer på de grunde, der indgår i oversigten over potentielt forurenede grunde.
- På de grunde, hvor koncentrationen er således, at medlemsstaterne vurderer, at forureningen kan udgøre en ”betydelig risiko for menneskers sundhed og miljøet”, skal der foretages risikovurdering for at vurdere, om grunden bør kategoriseres som forurenet og optages på en liste over forurenede grunde (liste 2). Direktivforslaget fastsætter ikke nærmere kriterier for, hvad der forstås ved en jordforurening. Risikovurderingsdelen er således overladt til medlemsstaterne. Forslaget åbner dog mulighed for, at Kommissionen ved komitéprocedure kan vedtage fælles kriterier for risikovurderingsmetoder af jordforurening, hvis der efter informationsudveksling om medlemslandenes risikovurderingsmetoder vurderes at være behov for at harmonisere disse.
- Fra implementeringsdatoen er fristen for undersøgelse og risikovurdering af de potentielt forurenede grunde:
 - 5 år for mindst 10 % af grundene,
 - 15 år for mindst 60 % af grundene og
 - 25 år for de resterende grunde.
- Listen over forurenede grunde (liste 2) skal være offentlig tilgængelig og skal revideres mindst hvert 5. år.

En national oprydningstrategi og mekanismer til finansiering af oprydning

Forslaget om at udarbejde en national oprydningstrategi indebærer, at medlemsstaterne skal:

- Sikre, at grunde på listen over forurenede grunde (liste 2) ryddes op, enten i form af fjernelse, kontrol, indeslutning eller reduktion af forureningen, idet der tages hensyn til

nuværende og godkendt fremtidig brug, så grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

- Etablere mekanismer til at finansiere oprydning af forurenede grunde på listen (liste 2), hvor der ikke er en person, der kan gøres ansvarlig for oprydning af forureningen eller ikke kan "formås at bære omkostningerne i overensstemmelse med forureneren betaler-princippet".
- Udarbejde en "national oprydningsstrategi", der minimum indeholder oprydningsmålsætninger, en prioritering, startende med de grunde, der udgør den største risiko for menneskers sundhed, en tidsplan for implementering af strategien samt en angivelse af de budgetmidler, der er afsat til formålet. Når indeslutning eller naturlig nedbrydning anvendes, skal der foretages monitoring af risikoen for menneskers sundhed og miljøet. Den "nationale oprydningsstrategi" skal sættes i anvendelse og være offentliggjort senest 8 år efter implementeringsdatoen og revurderes mindst hvert 5. år.

Ændring af miljøansvarsdirektivet

Kommissionen forslår en justering af miljøansvarsdirektivet, som for så vidt angår miljøskader, hvor forureneren ikke kan identificeres eller gøres ansvarlig, henviser til medlemsstaternes forpligtelse til at sikre finansiering af sådanne oprydninger i henhold til nærværende direktiv. Det vil sige, at sådanne oprydninger skal finansieres under Den "nationale oprydningsstrategi".

Statusrapport ved salg af ejendomme, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter

Direktivudkastet indeholder forslag om, at der ved salg af grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, skal stilles krav om, at ejeren af grunden eller den kommende køber skal udarbejde en statusrapport til den kompetente myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde.

Statusrapporten skal udstedes af en autoriseret person/institution, som er udnævnt af medlemsstaten, og rapporten skal som minimum indeholde historiske oplysninger om anvendelsen, en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter, og koncentrationsniveauer, hvor der er grund til at tro, at de farlige stoffer udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet. Medlemsstaterne skal fastsætte metoder, der gør det muligt at fastsætte disse koncentrationsniveauer.

Erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred

For så vidt angår de 5 områder (erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred) skal medlemsstaterne for hver trussel identificere risikoarealer og udarbejde programmer med passende foranstaltninger.

Udpegning af risikoarealer

Risikoarealerne skal udpeges med udgangspunkt i eksisterende data eller modeller til at identificere risikoarealer (kun hvis der er nogen i medlemsstaten). Områderne skal identificeres med udgangspunkt i bilag I, sektion 1-5, senest 5 år efter implementeringsdatoen. Bilag I angiver ikke specifikke kriterier for identifikation af risikoarealerne. Dette er alene op til medlemsstaterne.

Programmer med foranstaltninger i risikoarealerne

Programmerne skal indeholde:

- Mål og passende foranstaltninger til at reducere risikoen i disse arealer,
- Tidsplan for gennemførelsen af foranstaltningerne,
- Estimat af allokeringsbehov af private og offentlige midler til at finansiere foranstaltningerne, og
- Beskrivelse af, hvorledes foranstaltningerne vil blive gennemført, og hvorledes de vil bidrage til at nå de miljømæssige målsætninger.

Medlemsstaterne skal ved fastsættelsen af foranstaltningerne tage passende hensyn til de sociale og økonomiske konsekvenser af foranstaltningerne. Medlemsstaterne skal sikre, at foranstaltningerne er cost-effektive og teknisk gennemførlige. Desuden skal medlemsstaterne gennemføre konsekvensvurderinger, herunder cost-benefit-analyser, forud for at programmet introduceres.

Programmerne skal være udarbejdet senest 7 år efter implementeringsdatoen og være i anvendelse senest 8 år efter denne dag. Programmerne skal offentliggøres og revideres mindst hvert 5. år.

Arealbefæstning

Arealbefæstning skaber en barriere mellem jord, luft og vand og har derfor flere alvorlige konsekvenser, f.eks. forøget risiko for oversvømmelse, reduceret grundvandsdannelse m.m.

Direktivudkastet pålægger medlemsstaterne at træffe passende foranstaltninger for at reducere befæstelse så meget som muligt og, hvor befæstelse er sket, forsøge at mildne effekterne, så jordfunktioner så vidt muligt bevares.

Andre elementer i direktivforslaget

Kommissionen foreslår en platform for informationsudveksling, integration af jordbeskyttelse i sektorpolitikker, forpligtelse til brugere af jord til ikke at skade jordens funktioner, og at medlemsstaterne skal etablere opmærksomhedsskabende foranstaltninger.

I Kommissionens forslag er der pligt til integration af jordbeskyttelse ved udviklingen af sektorpolitikker, der kan forværre eller modvirke jordforringelsesprocesser.

Platform for informationsudveksling

Kommissionen skal senest 1 år fra ikrafttrædelsesdatoen etablere en platform for informationsudveksling mellem medlemsstater og interessenter, dels om identifikation af arealer, hvor der er risiko for enten erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning eller jordskred, dels om risikovurderingsmetoder for forurenede grunde.

Opmærksomhedsskabende foranstaltninger

Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal tage passende foranstaltninger for at øge opmærksomheden om jords betydning for menneskers og økosystemers overlevelse og fremme viden og erfaring om bæredygtig anvendelse af jord.

Rapporteringsforpligtelser

Resultatet af identifikation, undersøgelse og risikovurdering af de potentielt forurenede grunde, listen over forurenede grunde samt den ”nationale oprydningstrategi” skal rapporteres til Kommissionen, men ikke godkendes, inden for 5 år fra implementeringsdatoen og hvert 5. år herefter. De udpegede risikoarealer vedr. erosion m.v., de metoder, der er anvendt til at identificere risikoen, samt programmerne skal ligeledes rapporteres til Kommissionen senest 8 år fra implementeringen og derefter hvert 5. år.

Medlemsstaterne skal endvidere rapportere en sammenfatning af initiativerne, der er taget om henholdsvis reduktion af befæstelse og opmærksomhedsskabende foranstaltninger til Kommissionen.

Forslag fra det portugisiske formandskab

Det portugisiske formandskab har den 30. oktober 2007 fremlagt et kompromisforslag. De vigtigste ændringer i forhold til Kommissionens forslag er følgende:

- I definitionen af forurenede grunde præciseres, at grundvand indgår i udtrykket ”betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”.
- I direktivets anvendelsesområde undtages havbund, sø- og flodbund.
- Formandskabets kompromisforslag er udformet sådan, at medlemsstaterne får en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, hvor kommissionens oprindelige forslags identifikationsforpligtelse var knyttet til en fælles minimumsliste (bilag II til direktivet) over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende.
- Formandskabets kompromisforslag ændrer den foreslåede komitéprocedure vedrørende fælles kriterier for risikovurdering af jordforurening til, at der er tale om harmonisering af fælles tekniske elementer til risikovurdering af jordforurening, der ikke har indflydelse på den acceptable risiko.
- I bestemmelsen om den ”national oprydningstrategi” ændres prioriteringen, således at menneskers sundhed ikke på forhånd har forrang frem for miljø.
- Formandskabets kompromisforslag undlader at ændre miljøansvarsdirektivet, men præciserer til gengæld i præamblen til direktivforslaget, at miljøansvarsdirektivet ikke forhindrer, at sådanne oprydninger finansieres under Den ”nationale oprydningstrategi”.
- Kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenet grund udvides til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse.
- Ifølge formandskabets kompromisforslag gøres bestemmelsen om krav til statusrapport mere fleksibel, således at medlemsstaten selv vælger, om der i en konkret sag skal stilles krav om en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser af koncentrationsniveauer, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter.

- Forsuring er tilføjet i kataloget over jordforringelsesprocesser.
- I samme katalog er det præciseret, at tørv indgår i betegnelsen tab af organisk materiale.
- Direktivforslagets betegnelse for områder, der er udsat for risiko for erosion m.v. ændres fra ”risikoområder” til ”prioritetsområder”.
- Direktivforslagets bestemmelser om ”prioritetsområder” er gjort mere fleksible, blandt andet stilles der ikke længere krav om konsekvensanalyser, herunder cost-benefit-analyser.
- Direktivforslaget giver ikke længere brugere af jord en udtrykkelig pligt til ikke at skade jordens funktioner. Til gengæld udvider forslaget bestemmelsen om medlemsstaternes pligt til at forebygge tilførsel af farlige stoffer til jorden til også at gælde alle de omfattede mulige jordfunktioner.
- Biodiversitet er blevet tilføjet som et tema i medlemsstaternes pligt til at lave opmærksomhedsskabende foranstaltninger.
- Tidsgrænser for udpegning af prioritetsområder forlænges fra 5 til 10 år fra implementeringsfristen.
- Tilsvarende forlænges tidsgrænsen for programmer for udpegede prioritetsområder fra 8 til 10 år fra implementeringsfristen.

Forslag fra det franske formandskab

Det franske formandskab har den 15. september 2008 fremlagt et nyt forslag. De vigtigste ændringer i forhold til Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag er følgende:

- Det franske formandskabs forslag præciserer ligesom det portugisiske formandskabs forslag, at grundvand indgår i udtrykket ”betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”.
- Det franske formandskabs forslag præciserer ligesom det portugisiske formandskabs forslag, at havbund, sø- og flodbund undtages fra direktivets anvendelsesområde.
- Det franske formandskabs forslag knytter som Kommissionens oprindelige forslag identifikationsforpligtelsen af potentielt forurenede grunde til en fælles minimumsliste (bilag II til direktivet) over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende.
- Det franske formandskab fjerner Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag om fælles metodisk grundlag for undersøgelse af potentielt forurenede grunde med en pligt for medlemsstaterne til selv at fastlægge en metode.
- Det franske forslag fjerner de forslag til tidsgrænser for, hvornår undersøgelser af forurenede grunde skulle være afsluttet, der var i Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag.
- Det franske formandskab fjerner Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag om at etablere en komitéprocedure vedrørende fælles kriterier for risikovurdering af jordforurening.
- Det franske formandskab undlader (som det portugisiske formandskab) at ændre miljøansvarsdirektivet.
- Som i det portugisiske formandskabs forslag udvides kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenede grund til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse.
- Det franske formandskab foreslår, at det er de enkelte medlemsstater, der fastlægger kravene til indholdet af statusrapporten.
- Det franske formandskab medtager ligesom det portugisiske formandskab forsuring i kataloget over jordforringelsesprocesser. Ligeledes er det præciseret, at tørv indgår i betegnelsen tab af organisk materiale.
- Det franske formandskabs forslag ændrer ligesom det portugisiske formandskab betegnelsen

for områder, der er udsat for risiko for erosion m.v., fra ”risikoområder” til ”prioritetsområder”.

- Det franske formandskabs forslag har ligesom det portugisiske formandskab gjort direktivforslagets bestemmelser om ”prioritetsområder” mere fleksible, blandt andet stilles der sammenlignet med kommissionens forslag ikke længere krav om konsekvensanalyser, herunder cost-benefit-analyser.
- Direktivforslaget giver ikke længere brugere af jord en udtrykkelig pligt til ikke at skade jordens funktioner. Til gengæld udvider forslaget bestemmelsen om medlemsstaternes pligt til at forebygge tilførsel af farlige stoffer til jorden til også at gælde alle de omfattede mulige jordfunktioner.
- De tidligere direktivforslags krav til medlemsstaterne om at lave opmærksomhedsskabende foranstaltninger og til Kommissionen om at etablere en platform for informationsudvekslinger er udeladt i det franske formandskabs forslag.
- Tidsgrænser for udpegning af prioritetsområder forlænges i det franske forslag ligesom i det portugisiske forslag fra 5 til 10 år fra implementeringsfristen.
- Tilsvarende forlænges tidsgrænsen for programmer for udpegede prioritetsområder i det franske forslag ligesom i det portugisiske forslag fra 8 til 10 år fra implementeringsfristen.
- I det franske formandskab er krav om rapportering til Kommissionen, som var indeholdt i både Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag, udeladt.

Forslag fra det tjekkiske formandskab

Det tjekkiske formandskab har den 19. januar 2009 fremlagt et nyt forslag, som indholdsmæssigt er et kompromis mellem det franske og det portugisiske formandskabs forslag.

- Det tjekkiske formandskabs forslag præciserer ligesom det portugisiske og det franske formandskabs forslag, at i definitionen af forurenede grunde indgår grundvand i udtrykket ”betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”.
- Det tjekkiske formandskabs forslag præciserer ligesom det portugisiske og det franske formandskabs forslag, at havbund, sø- og flodbund undtages fra direktivets anvendelsesområde.
- Det tjekkiske formandskabs forslag knytter som Kommissionens oprindelige forslag og det franske formandskabs forslag identifikationsforpligtelsen af potentielt forurenede grunde til en fælles minimumsliste (bilag II til direktivet) over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende.
- Det tjekkiske formandskab fjerner, ligesom det franske forslag, Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag om fælles metodisk grundlag for undersøgelse af potentielt forurenede grunde med en pligt for medlemsstaterne til selv at fastlægge en metode.
- Det tjekkiske forslag genindfører de forslag til tidsgrænser for, hvornår undersøgelser af forurenede grunde skulle være afsluttet, der var i Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag. Dog er 5-års-grænsen blevet til en 7-års-grænse, mens 25-års-grænsen helt er blevet fjernet.
- Det tjekkiske formandskab opretholder Kommissionens og det portugisiske formandskabs forslag om at etablere en komitéprocedure vedrørende fælles kriterier for risikovurdering af jordforurening. Med forslaget bevares samtidig det portugisiske forslag om en harmonisering af fælles tekniske elementer til risikovurdering, der ikke har indflydelse på den acceptable risiko.
- Det tjekkiske formandskab undlader ligesom det franske og det portugisiske formandskab at ændre miljøansvarsdirektivet.

- Som i det franske og det portugisiske formandskabs forslag udvides kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenende grund til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse.
- Det tjekkiske formandskab foreslår, ligesom det franske formandskab, at det er de enkelte medlemsstater, der fastlægger kravene til indholdet af statusrapporten, dog således at der angives visse minimumsoplysninger, som altid skal indeholdes i en statusrapport. Det portugisiske forslag om, at medlemsstaten selv vælger, om der i en konkret sag skal stilles krav om en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser af koncentrationsniveauer, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter, opretholdes i det tjekkiske forslag.
- Det tjekkiske formandskab medtager ligesom det franske og det portugisiske formandskab forsurening i kataloget over jordforringelsesprocesser. Ligeledes er det præciseret, at tørv indgår i betegnelsen tab af organisk materiale.
- Det tjekkiske formandskabs forslag ændrer ligesom det franske og det portugisiske formandskab betegnelsen for områder, der er udsat for risiko for erosion m.v., fra "risikoområder" til "prioritetsområder".
- Det tjekkiske formandskabs forslag har ligesom det franske og det portugisiske formandskab gjort direktivforslagets bestemmelser om "prioritetsområder" mere fleksible, blandt andet stilles der sammenlignet med Kommissionens forslag ikke længere krav om konsekvensanalyser, herunder cost-benefit-analyser.
- Direktivforslaget giver ikke længere brugere af jord en udtrykkelig pligt til ikke at skade jordens funktioner. Til gengæld udvider forslaget bestemmelsen om medlemsstaternes pligt til at forebygge tilførsel af farlige stoffer til jorden til også at gælde alle de omfattede mulige jordfunktioner.
- Det tjekkiske forslag indeholder som de tidligere forslag (med undtagelse af det franske) krav til medlemsstaterne om at lave opmærksomhedsskabende foranstaltninger og til Kommissionen om at etablere en platform for informationsudvekslinger.
- Biodiversitet er, som i det portugisiske forslag, blevet tilføjet som et tema i medlemsstaternes pligt til at lave opmærksomhedsskabende foranstaltninger.
- Tidsgrænserne for udpegning af prioritetsområder foreslås i det tjekkiske forslag forlænget fra 5 til 7 år fra implementeringsfristen, hvilket er en forkortelse af den 10-års-frist, som var i det portugisiske og det franske forslag.
- Tidsgrænsen for programmer for udpegede prioritetsområder forlænges i det tjekkiske forslag ligesom i det portugisiske og franske forslag fra 8 til 10 år fra implementeringsfristen.
- I det tjekkiske forslag er der ligesom i det Kommissionens og det portugisiske forslag (men ikke i det franske) krav om rapportering til Kommissionen.

Forslag fra det Spanske formandskab

Det spanske formandskab har den 29. januar 2010 fremlagt et nyt forslag, som i høj grad er baseret på det tidligere portugisiske formandskabs kompromisforslag, dog med flg. ændringer:

- Direktivets liste over aktiviteter, der er potentielt forurenende, og som indgår i medlemsstatens kortlægning over potentielt forurenede grunde, bliver indikativ, ikke bindende.
- Direktivets liste over elementer, der skal tages i betragtning ved identificering af områder, der udsættes for jordforringelsesprocesser (bilag 1), bliver indikativ, ikke bindende.
- Medlemsstaterne skal kun anvende kemiske analyser i de tilfælde, hvor det er betydeligt sandsynligt, at grunden er forurenende, og at forureningen udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljø.
- Opdateringen af bilagene skal ske ved delegerede retsakter (art. 290 i Lissabon traktaten). Kompetencen delegeres til Kommissionen i en 7 årig periode og kan tilbagekaldes af Rådet

eller Europa Parlamentet. Rådet og Parlamentet gives 3 mdr. til at vurdere om de vil acceptere eller forkaste Kommissionens forslag.

- Tidsfristen til at identificere potentielt forurenede grunde er ligesom Kommissionens forslag 60% af grundene efter 15 år, mens der ikke er fastsat yderligere tidsfrister for yderligere kortlægning af potentielt forurenede grunde.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder, at en fælles EU-indsats med henblik på beskyttelse af jord er påkrævet som supplement til nationale og regionale initiativer, bl.a. fordi manglende jordbeskyttelse har effekter for andre områder af EU's fælles miljøpolitik, f.eks. indsatsen på vand- og klimaområdet. Visse typer jordforårsagede miljøproblemer har endvidere grænseoverskridende effekter, såsom jorderosion og sediment-aflejringer via grænseoverskridende floder og forurening af grænseoverskridende grundvandsbassiner. Hertil kommer, at fødevarer sikkerheden i forbindelse med produkter, som handles henover grænserne i det indre marked, påvirkes forskelligt afhængigt af nationale niveauer for beskyttelse af jorden, ligesom sådanne forskelle i den nationale regulering indebærer uensartede produktionsvilkår for virksomhederne i det indre marked. Sammenholdt med de meget vide beføjelser, forslaget lægger hos medlemsstaterne, finder Kommissionen, at forslaget til rammedirektiv er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen finder, at beskyttelse af jord primært kan varetages gennem indsatser på nationalt niveau, men at der kan være grænseoverskridende problemstillinger i relation til jordbeskyttelse, hvor en indsats på fællesskabsniveau er hensigtsmæssig. Regeringen kan på dette grundlag tilslutte sig Kommissionens vurdering.

4. Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagens lovgivningsmæssige konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser af forslagens bestemmelser om jordforurening

Forurenede jord reguleres i Danmark af lov om forurenede jord¹, jordforureningsloven.

I henhold til loven skal forurenede grunde kortlægges af regionerne, som ligeledes har ansvaret for en miljø- og sundhedsmæssigt prioriteret oprydningsindsats i forhold til forurenede jord.

Kortlægningen i Danmark har flere formål. Kortlægningen skal være grundlaget for den miljøprioriterede oprydningsindsats, men har også til formål at sikre, at der i salgssituationer er viden om forureningsforholdene, ligesom der skal tages passende foranstaltninger i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, ikke mindst jordflytninger.

Den danske kortlægning af potentielt forurenede grunde er mere omfattende end det kortlægningskrav, der gøres gældende i direktivforslaget på grundlag af den opstillede minimumsliste over potentielt forurenende aktiviteter. Kommissionens forslag indebærer imidlertid, at der skal gennemføres forureningsundersøgelser inkl. kemiske analyser på et større antal grunde, end der kræves i den danske jordforureningslov.

¹ Lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurenede jord, jf. nu lovbekendtgørelse nr. 1427 af 4. december 2009, som senest ændret ved lov nr. 514 af 12. juni 2009.

Forslaget prioriterer derudover hensynet til miljøet (og menneskers sundhed) som et indsatsområde, hvor indsatsområder i jordforureningsloven er mere snævert defineret som drikkevand (og menneskers sundhed).

Kortlægningen efter jordforureningsloven gennemføres i to tempi. I første fase kortlægges grunde, hvor der har været aktiviteter, der er potentielt forurenende, dvs. kortlægning på vidensniveau 1. I 2. fase kortlægges de grunde, hvor der kan konstateres forurening, dvs. kortlægning på vidensniveau 2. Grunde kortlægges som udgangspunkt kun på vidensniveau 2, hvis de ligger inden for jordforureningslovens indsatsområder, dvs. grunde med boliger, børneinstitutioner, offentlige legepladser, og grunde hvor forureningen truer grundvandet i områder med særlige drikkevandsinteresser eller inden for indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg. Danmark er ca. halvvejs i denne kortlægningsproces, som med den i 2006 vedtagne ændring af jordforureningslovens kortlægningsregler forventes afsluttet omkring 2016.

Da Kommissionens forslag foreskriver, at der skal gennemføres forureningsundersøgelser inkl. kemisk analyse på alle grunde, hvor der har været en af de potentielt forurenende aktiviteter, som er med på direktivforslagets bilag II, er direktivforslaget på dette punkt mere vidtgående end jordforureningslovens system. Vedtages denne bestemmelse, vil det således betyde, at jordforureningsloven skal ændres således, at det bliver obligatorisk at udføre forureningsundersøgelser på alle de omhandlede potentielt forurenede ejendomme.

Det spanske formandskabs forslag indeholder som den danske lovgivning en identifikation af grunde i 2 tempi: først fastlægges en liste over grunde, der er potentiel forurenede. Denne liste skabes på baggrund af eksisterende informationer om nuværende og tidligere informationer om grunden, særlig af håndtering af farlige stoffer (hazardous substances) eller hvor en vurdering af mennesker eller miljø påviser receptorer, som kan være forurenede.

På de grunde, hvor det er betydeligt sandsynligt, at der er en jordforurening udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed og miljø, skal medlemsstaten sikre, at forureningskoncentrationen måles. Medlemsstaten kan selv etablere metoden for at måle forureningsniveauet.

Direktivforslaget fastlægger endvidere tidsgrænser for, hvornår de kortlagte grunde skal være undersøgt. Sådanne tidsgrænser er ikke fastlagt i jordforureningsloven, hvorfor en vedtagelse af forslaget indebærer, at lovgivningen også vil skulle ændres på dette punkt. Dette giver dog ikke yderligere problemer, da den nationale oprydning skulle være afsluttet inden direktivets fastsatte frist.

Da bilag II, med listen over de aktiviteter, som medlemsstaterne kan inddrage, når de kortlægger potentielt forurenede grunde, er indikativ, er der en begrænset forpligtelse for medlemsstaterne til at udføre kortlægning af grunde.

Det bemærkes i øvrigt, at den viden om jordforureningsrisiko i forhold til overfladevandsrecipienter, der samles op som konsekvens af vandrammedirektivet, kan inkluderes i den kortlægning af forurenede grunde, der følger af direktivforslaget.

Det vurderes, at direktivforslagets krav om en national oprydningsstrategi og om at sikre oprydning af grundene på listen over forurenede grunde, herunder mekanismer til at finansiere oprydningen, allerede er sikret med den nuværende danske lovgivning.

Det vurderes endvidere, at direktivforslagets krav om, at den "nationale oprydningsstrategi" skal prioritere de grunde højest, der udgør den største risiko for menneskers sundhed og miljø, er i

overensstemmelse med den nuværende danske prioritering, hvor den offentlige indsats sker både på grunde med boliger, børneinstitutioner og offentlige legepladser og på grunde i områder med særlige drikkevandsinteresser eller inden for indvindingsoplande for almene vandforsyningsanlæg, hvor forureningen kan skade grundvandet og dermed indirekte gennem drikkevandet kan true menneskers sundhed.

Det spanske formandskabs forslag om, at prioriteringen efter bestemmelsen om den ”nationale oprydningstrategi”, ændres, således at menneskers sundhed ikke på forhånd har forrang frem for miljø, vil nødvendiggøre en ændring af jordforureningsloven, så miljø i bred forstand får status som muligt indsatsområde.

I direktivudkastet foreslås det, at der ved vurderingen af, om grunde skal inkluderes i listen over forurenede grunde og dermed også vil skulle ryddes op, skal tages højde for både nuværende brug (som i Danmark) og godkendt fremtidigt brug. Den danske jordforureningslov har imidlertid en bestemmelse om, at kommunerne i samarbejde med regionerne skal give tilladelse, før en kortlagt ejendom kan ændre arealanvendelse til en anvendelse, der ligger inden for lovens indsatsområder. I forbindelse med sådanne tilladelser vil der typisk blive stillet vilkår, der tager højde for den ændrede arealanvendelse. Det vurderes derfor, at direktivets forslag om også at omfatte godkendt fremtidig brug ikke vil have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Det eneste element i direktivforslaget vedrørende jordforurening, som vil være en egentlig nyskabelse i den danske lovgivning, er forslaget om, at køber eller sælger i forbindelse med salg af grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet (som en medlemsstat har valgt at lade indgå i kortlægningen), skal sørge for, at der udarbejdes en statusrapport til den anden part i handlen og til den kompetente myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde. Gennemføres forslaget, vil det betyde, at jordforureningsloven skal ændres, således at der etableres en autorisationsordning for udstedelse af statusrapporter vedrørende grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet.

Ifølge forslaget skal der foreligge en statusrapport, hver gang en ejendom, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, handles. Alle, der sælger eller køber en ejendom, vil således skulle afklare, om der har været en forurenende aktivitet på ejendommen, for at kunne vide, om der er pligt til at lave en statusrapport som omhandlet i direktivforslaget.

Der skal tillige fastsættes regler i jordforureningsloven, der sikrer, at rapporten som minimum indeholder historiske oplysninger om anvendelsen. Medlemsstaterne kan herudover selv beslutte, om rapporten skal indeholde en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter, og koncentrationsniveauer, hvor der er grund til at tro, at de farlige stoffer udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

Direktivforslagets krav om statusrapport ved salg nødvendiggør ikke en ændring af lov om omsætning af fast ejendom, men reglerne i den tilhørende bekendtgørelse vil skulle suppleres med regler om statusrapporten.

Det spanske formandskabs forslag om, at kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenende grund udvides til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse, vil kræve ændring af jordforureningsloven. Såfremt medlemsstaten fastsætter en gyldighedsperiode på rapporten, kan

denne højst fastsættes til en periode på 10 år, medmindre der er ændringer, der kan påvirke jordtilstanden.

Lovgivningsmæssige konsekvenser af forslagens øvrige elementer

Direktivforslagets bestemmelser om foranstaltninger over for erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning og jordskred samt forslagens øvrige bestemmelser vurderes ikke at medføre behov for ændring af dansk lovgivning.

Formandskabets forslag om at tilføje forsuring vurderes ikke at medføre behov for ændring af dansk lovgivning.

Direktivforslagets bestemmelser om forebyggende foranstaltninger for at beskytte jordens funktioner og forslagens pligt til integration af jordbeskyttelse i sektorpolitikker vil kræve en tilpasning af eksisterende miljøregler, således at der tilvejebringes hjemmel for, at de nødvendige hensyn til at beskytte jordens funktioner kan varetages, herunder også gennem planlovgivningen.

Direktivforslagets nuværende definition af jordforringelsesprocesser vil kunne få indflydelse på fremtidig mulighed for at tillade fortsat tørvegravning. Der er modsatrettede hensyn i forbindelse med tørvegravning. På den ene side er der inden for konkrete områder en ret til at grave tørv. På den anden side har tørvegravning en negativ indflydelse på klima og har også det resultat, at dyrkningslaget forsvinder.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Kommissionens konsekvensvurdering

Kommissionen har udarbejdet en omfattende konsekvensvurdering af temastrategien og forslaget til rammedirektiv om jord. Kommissionen har valgt, som et skøn med store usikkerheder, at opgøre de samfundsmæssige omkostninger ved jordødelæggelse og jordforurening til i alt 38 mia. euro årligt for EU 25. Omkostningerne vedrører bl.a. infrastrukturens skader, sundhedsmæssige omkostninger, omkostninger til behandling af vand, der forurennes via jorden, og værditab på forurenede arealer og deres omgivelser. Kommissionen anfører, at det ikke har været muligt at skønne over omkostninger, der knytter sig til forringelser af biodiversiteten samt til befæstelse og jordpakning.

Kommissionen vurderer omkostningerne til at identificere potentielt forurenede grunde til at udgøre ca. 50 mio. euro årligt i fem år for EU 25. Udgiften til forureningsanalyser af disse grunde vurderes til at udgøre i alt op til ca. 240 mio. euro om året i 25 år for EU 25. Kortlægning af risikoarealer for erosion, jordpakning m.v. vurderes at koste mindre end 2 mio. euro om året for EU 25.

Kommissionen har ikke vurderet omkostningerne ved at finansiere en national oprydningsstrategi for forurenede grunde, idet niveauet for de nationale foranstaltninger med direktivforslaget besluttet af medlemsstaterne. Med baggrund i to rent illustrative scenarier for oprydningsindsatsen vurderer Kommissionen imidlertid, at direktivforslaget vil kunne levere fordele, ”som langt overgår omkostningerne”.

Økonomiske konsekvenser af forslagens bestemmelser om jordforurening

Det spanske kompromisforslag betyder, at der for de aktiviteter, som medlemsstaterne lader indgå i kortlægningen, først skal foretages undersøgelser på de grunde, hvor der er en betydelig risiko for, at der er en forurening, der udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed og miljø. Der vil derfor ikke skulle gennemføres et større antal forureningsundersøgelser, end hvad der i dag kræves i den danske jordforureningslov.

I modsætning til det oprindeligt fremsatte direktivforslag (hvor udgifterne blev anslået til at ville udgøre ca. 10-20 mio. kr. årligt i perioden 2016-2035) vil der derfor ikke være økonomiske konsekvenser forbundet med den del af det tjekkiske, franske og senest det spanske kompromisforslag.

Der er allerede i dag i jordforureningsloven og tilhørende vejledninger m.v. fastsat retningslinjer for oprydning af forurenede grunde i Danmark. Der er endvidere mellem Finansministeriet og de kommunale parter indgået aftaler om den offentlige finansiering af opgaverne inden for jordforureningsområdet. Direktivforslagets bestemmelser om etablering af en national oprydningsstrategi og mekanismer til finansiering vurderes således ikke at føre til yderligere omkostninger for Danmark.

Der er aktuelt afsat en samlet ramme på ca. 400 mio. kr. årligt til finansiering af den offentlige undersøgelses- og oprensningsindsats på jordforureningsområdet.

Forslaget om, at der ved salg af ejendomme, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter, herunder ved ændret anvendelse af grunden, skal udarbejdes en statusrapport af enten køber eller sælger, indebærer, at udgiften til gennemførelse af forureningsundersøgelser på disse grunde vil skulle bæres af køber/sælger som en del af ejendomshandelen frem for at skulle finansieres af den kompetente myndighed i det omfang Danmark lader aktiviteter på den indikative liste indgå i kortlægningen.

I Danmark finansierer private i dag i en række tilfælde også undersøgelser i forbindelse med købs-/salgssituationer. Det gælder mest køb/salg af erhvervsarealer eller i forbindelse med byudviklingsprojekter. Det vurderes, at private i forbindelse med ejendomshandler vil skulle finansiere forureningsundersøgelser i størrelsesordenen op til 10-20 mio. kr. årligt. De privat finansierede undersøgelser vil også omfatte en del af de potentielt forurenede grunde, som vil skulle undersøges under den nuværende lovgivning, og dermed nedbringe de offentlige udgifter forbundet med den gældende jordforureningslov.

Økonomiske konsekvenser af forslagets bestemmelser om erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred

Jordskred og tilsaltning er ikke problemer, der forekommer i Danmark, og erosion, tab af organisk stof og jordpakning har ikke noget dramatisk omfang. Fødevareministeriet vurderer, at det på forhånd er vanskeligt at afgøre, om der overhovedet er områder i Danmark, der skal kategoriseres som risikoområde, og at dette fordrer en nærmere analyse.

Danmarks JordbrugsForskning har oplyst, at eksisterende datamateriale i betydeligt omfang vil kunne anvendes i en analyse til at danne sig et indtryk af jordlagets status i forhold til de pågældende risikofaktorer og dermed et grundlag for en vurdering af behov og niveau for kortlægning m.v. i Danmark.

Formandskabernes medtagelse af forsuring ændrer ikke den økonomiske konsekvensvurdering.

Økonomiske konsekvenser af forslagets øvrige bestemmelser

På det foreliggende grundlag vurderes de øvrige elementer i direktivforslaget ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser, ligesom det vurderes, at der kun vil være begrænsede administrative udgifter i tilknytning til forslagets rapporteringsforpligtelser.

Dog kan der være økonomiske konsekvenser, hvis indvinding af tørv skal begrænses som følge af direktivforslaget. I forbindelse med dansk implementering af habitatdirektivet er der i en konkret

sag rejst erstatningskrav mod staten på indtil 250 mio. kr. fra rettighedsindehavernes side på grund af tab af tørveindvindingsmuligheder.

Erhvervsadministrative konsekvenser

Forslaget vurderes samlet set ikke at have væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser.

Beskyttelsesniveau

I forhold til den eksisterende danske regulering af jordforureningsområdet indebærer kommissionens forslag en videregående forpligtelse til at foretage forureningsundersøgelser inkl. kemiske analyser af alle grunde, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter, jf. forslagens bilag II. Forslaget fastlægger endvidere tidsgrænser, som ikke indgår i den danske lovgivning, for hvornår disse undersøgelser skal være gennemført.

En vedtagelse af dette forslag indebærer i disse henseender en skærpelse af det danske beskyttelsesniveau.

Som anført betyder det spanske kompromisforslag ikke, at der vil skulle gennemføres et større antal forureningsundersøgelser, end hvad der i dag kræves i den danske jordforureningslov, særlig da medlemsstaten selv kan bestemme, hvilke aktiviteter på den indikative liste, skal indgå i kortlægningen.

Endelig opstiller forslagene krav om, at der ved salg af potentielt forurenede grunde, herunder ved ændret anvendelse af grunden, skal udfærdiges en statusrapport med en forureningsundersøgelse til de kompetente myndigheder, hvilket vil betyde en skærpelse af det danske beskyttelsesniveau i det omfang medlemsstaten bestemmer aktiviteter skal indgå i kortlægningen.

5. Høring

Forslaget blev udsendt i almindelig høring den 29. september 2006 til knap 60 interessenter med frist til den 25. oktober 2006. Dansk Landbrug/Landbrugsraadet, Dansk Industri, Freja Ejendomme A/S, Oliebranchens og Fællesrepræsentation har fremsendt egentlige bemærkninger til strategien, som refereres nedenfor.

Generelt

Dansk Landbrug/Landbrugsraadet (DL) mener ikke, der er brug for et jorddirektiv, idet problemerne løses bedst lokalt (subsidiaritet m.v.), mens Dansk Industri (DI) og Oliebranchens Fællesrepræsentation støtter, at der udarbejdes en fælles strategi med tilhørende jorddrammedirektiv for beskyttelse af jord i EU.

DI finder, at strategien udgør et godt udgangspunkt for beskyttelse af jord som ressource, og at strategien anlægger et passende niveau for håndtering af jordforurening. DI finder således, at de danske jordforureningsregler ikke bør gå videre end jorddrammedirektivet, selv om der er tale om et minimumsdirektiv.

DL finder, at jordbundsforholdene er meget forskellige i Europa, hvilket bl.a. har resulteret i en løs og upræcis definition af jord, og i manglende fastsættelse af fælles målsætninger, hvilket igen kan danne grundlag for vidt forskellig fortolkning og implementering af direktivets regler, som kan være i strid med reglerne om ens behandling i hele EU. Dette kan ifølge DL føre til, at staten kan

blive stillet til ansvar for manglende opfyldelse af direktivet. DL mener endvidere, at der på nuværende tidspunkt mangler viden om, hvad der er god og dårlig tilstand/udvikling og finder, at dette sammen med behovet for mere fuldstændige konsekvensanalyser betyder, at et evt. forslag tidligst burde stilles om 10-15 år.

DL efterlyser desuden undtagelsesbestemmelser, f.eks. om lavere målsætninger, længere tidsfrister, uddybning af, hvorledes indsatsen skal finansieres og klare retningslinjer for anvendelsen af cost-benefit-analyser i forbindelse med den indsatsplanlægning, som direktivforslaget foreskriver.

Jordforurening

Særligt for forslagene, som vedrører jordforurening, ser DI et væsentligt potentiale i en harmonisering på europæisk plan af risikovurderinger af jordforureninger, og OFR kan specielt støtte, at der udarbejdes en fælles ramme for risikovurdering af forurenede lokaliteter, og at denne kan danne baggrund for oprensningsniveauet i såvel offentligt som privat finansierede oprensninger.

DI finder forslaget om statusrapport i forbindelse med ejendomshandler, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, i strid med nærhedsprincippet, og Freja Ejendomme finder, at der kan være store forskelle mellem ejendomme, som gør det uhensigtsmæssigt at standardisere oplysningerne om forureningsforholdene. DI skriver, at der ofte foretages jordforureningsundersøgelser i forbindelse med ejendomshandler, men at valget af om en sådan undersøgelse skal foretages, hviler på mange andre kriterier, end om der aktuelt foregår en potentielt forurenende aktivitet, f.eks. om arealet ligger i bykernen, om der er tilkørt fyldjord og meget andet, og at beslutningen om, hvorvidt der skal foretages jordforureningsundersøgelser bør overlades til grundejer og køber i fællesskab.

DL tager endvidere forbehold for forslaget om at ændre miljøansvarsdirektivet, så der henvises til ”jorddirektivet”, idet miljøansvarsdirektivet endnu ikke er implementeret i dansk ret og heller ikke er det i de fleste andre lande, idet fristen herfor først er 1. maj 2007².

Sagen har været forelagt for miljøspecialudvalget den 21. november 2007 og igen den 23. september 2008

Sagen blev behandlet i miljøspecialudvalget den 3. juni 2009, hvor der var følgende bemærkninger:

Dansk Industri (DI) Henviste til, at referatet af DI's høringsvar syntes kun af referere de positive kommentarer DI havde haft til forslaget. DI's forbehold fremgik ikke af referatet. DI henviste i øvrigt til, at der er sket meget mens forslaget er blevet forhandlet og er derfor egentlig imod direktivet, idet løsningen af jordforureningsproblemer kan klares nationalt.

Det Økologisk Råd (DØR) henviste til, at det af afsnittet s. 44. om Regeringens holdning fremgår, at erosion, jordpakning, jordskred mv. ikke har noget dramatisk omfang i Danmark. DØR var ikke umiddelbart enig heri, idet resultater fra Dansk Jordbrugsforskning viser noget andet. DØR spurgte endvidere til den fleksibilitet forslaget lægger op til i fht. udpegning af risiko områder efter behov og eventuel etablering af programmer for at imødegå truslerne om fx jorderosion.

² Direktivet er nu implementeret i dansk ret.

Sagen blev behandlet i miljøspecialudvalget den 22. februar 2010, hvor såvel Danmarks Naturfredningsforening som Danske Regioner tilkendegav, at det burde fremgå eksplicit af den danske holdning, at der også i Danmark er områder, hvor der eksisterer problemer med tab af organisk stof og jordens evne til at binde CO₂.

6. Forhandlingssituationen

Forslaget var på dagsordenen for Rådet (miljø) den 20. februar 2007 med henblik på politisk drøftelse, og har herefter været drøftet på en lang række møder i Rådets miljøarbejdsgruppe under tysk, portugisisk og tjekkisk formandskab. Det portugisiske, franske og siden det tjekkiske formandskab har på denne baggrund fremlagt en kompromistekst for hele direktivforslaget. Det franske formandskabs reviderede forslag var sat på dagsordenen ved Rådsmøde (miljø) den 20. oktober 2008 som orientering fra formandskabet, eftersom forslaget endnu ikke havde været drøftet i arbejdsgruppen.

Det tjekkiske formandskab har efterfølgende udarbejdet et revideret forslag, som indholdsmæssigt er et kompromis mellem det franske formandskabs forslag og det tidligere portugisiske formandskabs forslag. Der kunne ikke opnås politisk enighed om forslaget på Rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2009.

EU's store medlemslande på nær Polen og Spanien har ytret sig kritisk overfor, at rammedirektivet udgør en for vidtgående implementering af temastrategien. Herunder har flere lande tilkendegivet, at man havde foretrukket et overvejende vejledende rammedirektiv med angivelse af mulige strategier og indsatsområder for medlemslandene frem for en række af de bindende foranstaltninger, som Kommissionen foreslår. Direktivforslaget er modtaget mere imødekommende af en række Øst- og Sydeuropæiske medlemslande, dog også her med forbehold for en del af de forpligtelser forslaget indebærer i relation til eksisterende jordforurening og med vægt på den forebyggende indsats.

Det spanske formandskab har afholdt 2 arbejdsgruppemøder om sagen, og har sideløbende afholdt bilaterale drøftelser med centrale lande i det stadig bestående blokerende mindretal.

Det blokerende mindretal har fastholdt deres holdning, og det må på den baggrund anses for at være overordentligt vanskeligt for det spanske formandskab at finde det fornødne politiske flertal for at opnå politisk enighed om sagen.

På jordforureningsområdet har Danmark generelt været positiv over for Kommissionens oprindelige forslag og nu formandskabernes kompromisforslag. Danmark har arbejdet for, at direktivets krav om kemiske analyser ved kortlægning af forurenede grunde og kravene til indholdet af en statusrapport ved køb/salg af grunde, hvor der har været potentielt forurenede aktiviteter, gøres mere fleksibelt. Dette er i høj grad imødekommet i formandskabernes kompromisforslag. Ligeledes har det været vigtigt for Danmark, at kriterierne for risikovurdering af forurenede grunde overlades til medlemslandene. Derfor har Danmark ikke støttet, at direktivet indeholdt muligheden for at fastsætte kriterierne ved komitéprocedure.

Dette er i et vist omfang imødekommet i det spanske forslag, hvoraf det nu fremgår, at det, der skal behandles i komitéprocedure, er visse fælles tekniske retningslinjer. Det fremgår således udtrykkeligt af forslaget, at komitéproceduren er uden indflydelse på den "acceptable risiko", hvilket må forstås som det risikokriterium, de enkelte medlemslande vælger at lægge til grund for deres vurdering af, om en grund skal ryddes op, og det oprydningssomfang, der skønnes

tilstrækkeligt, for at grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

Danmark har ligeledes ikke støttet, at det portugisiske formandskab i sit kompromisforslag giver medlemsstaterne en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, uanset om de er opført i direktivets bilag II. Danmark har under forhandlingerne foreslået, at bestemmelsen om identifikation af forurenede grunde og den procedure, de skal identificeres efter, knyttes direkte til de aktiviteter, der er opført i bilag II.

Det spanske kompromisforslag er ændret på dette punkt, således at identifikationsforpligtelsen af potentielt forurenede grunde er knyttet til en fælles liste over aktiviteter, der alene har indikativ karakter. (bilag II til direktivet).

Danmark er desuden gået imod det portugisiske formandskabs forslag om at udvide kravet om statusrapport ved salg til også at gælde arealanvendelsesændringer. Kravet om statusrapport ved køb/salg sikrer, at køber får kendskab til eventuelle forureningsforhold i forbindelse med en handel. En statusrapport vil i mange situationer ikke give tilstrækkelige informationer til, at myndighederne kan vurdere, om der vil være sundhedsmæssige problemer ved en arealanvendelsesændring. Kravet er opretholdt i det spanske kompromisforslag.

På områderne ”erosion, tab af organisk stof, tilsaltning, jordpakning, jordskred og forsuring”, har Danmark støttet, at bestemmelserne blev mere fleksible for medlemslandene.

7. Regeringens holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Regeringen finder, at beskyttelse af jord primært kan varetages gennem indsatser på nationalt niveau, men at der kan være grænseoverskridende problemstillinger i relation til jordbeskyttelse, hvor en indsats på fællesskabsniveau er hensigtsmæssig. Regeringen er enig i, at såvel konkurrencemæssige hensyn som hensynet til sundhed og miljøbeskyttelse taler for en EU-regulering af beskyttelsen af jord ved at opstille fælles rammer for identifikation og forebyggelse af truslerne mod jordlaget og dets betydning for dyrkning og bevarelse af naturværdier.

For så vidt angår jordforurening, er arbejdet med at identificere de forurenede grunde og etablere oprydningssystemer etableret i flere EU-lande. Det vil være hensigtsmæssigt både af miljømæssige og konkurrencemæssige årsager, at der etableres lignende systemer i alle medlemslande. Dette vil direktivforslaget kunne skabe grundlag for.

Erosion, tab af organisk stof, tilsaltning, jordpakning og jordskred giver problemer i særligt Øst- og Sydeuropa, men vurderes ikke at have noget dramatisk omfang i Danmark. Tab af organisk stof og reduceret evne til at binde CO₂ i jorden forekommer dog i udvalgte områder af Danmark. Regeringen finder, at der med direktivets forslag om udpegning af risikoområder efter behov og eventuel etablering af programmer til at imødegå truslerne vil kunne skabes opmærksomhed om problemerne, så de kan forebygges eller imødegås. Dette vil formentlig i særlig grad gælde i Øst- og Sydeuropa, men også i lande, hvor problemerne har et mindre omfang, herunder i Danmark.

Danmark støtter Kommissionens oprindelige forslag om at etablere en offentligt tilgængelig liste over forurenede grunde (liste 2).

Det spanske kompromisforslag lader direktivets liste over aktiviteter, der er potentielt forurenet, og som indgår i medlemsstatens kortlægning over potentielt forurenede grunde, blive ikke bindende. Danmark støtter det spanske forslag, da der ikke er tale om en generel forpligtelse.

Den metodik, Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal følge for at finde frem til, om en ejendom skal på listen over forurenede grunde, er imidlertid ikke hensigtsmæssig, idet der ifølge forslaget skal foretages kemiske analyser af alle potentielt forurenede grunde (liste 1). Regeringen finder heroverfor, at kravet om kemiske analyser kun bør gøres gældende på grunde, hvor en eventuel forurening vurderes at kunne forårsage et miljø- eller sundhedsmæssigt problem. I Danmark foretager det offentlige således som udgangspunkt kun kemiske analyser på de forurenede grunde, der ligger inden for jordforureningslovens indsatsområder, dvs. på grunde med boliger, børneinstitutioner og offentlige legepladser samt hvor forureningen kan true grundvandet.

Det er således Regeringens opfattelse, at direktivforslagets krav om gennemførelse af kemiske analyser bør gøres mere fleksibelt, så medlemsstaterne selv kan fastsætte behovet for at gennemføre kemiske analyser af potentielt forurenede grunde, hvilket er i overensstemmelse med det spanske formandskabs kompromisforslag, der indebærer, at de enkelte medlemsstater gives kompetencen til selv at beslutte undersøgelsesmetodikken for forurenede grunde.

Regeringen støtter endvidere, at den viden om jordforurenings risiko i forhold til overfladevandsrecipienter, der samles op som konsekvens af vandrammedirektivet, inkluderes i den kortlægning af forurenede grunde, der følger af direktivforslaget.

Regeringen kan støtte, at der fastsættes tidsgrænser for gennemførelsen af kortlægningen, som betyder en trinvis kortlægning. Med det nuværende system med årlige bevillinger på 400 mio. kr. til det offentlige jordforureningsindsats vurderes det, at Danmark ikke vil have problemer med at opfylde de foreslåede tidsfrister.

Med hensyn til forslaget om udarbejdelse af en statusrapport ved salg af potentielt forurenede grunde er regeringen principielt tilhænger af, at der i forbindelse med salg skal være klarhed over forureningsforholdene på en ejendom. Forslaget om statusrapport vil kunne bidrage til større viden om forureningsforhold i forbindelse med salg. Der udarbejdes allerede i dag i mange tilfælde forureningsundersøgelser i forbindelse med køb og salg, særligt af erhvervsejendomme, ligesom der allerede i dag eksisterer en ordning, hvorefter den, der formidler ejendomme, i salgsopstillingen skal give oplysning om en kortlagt jordforurening eller oplysninger om lettere forurenede jord.

Regeringen finder, at der ligeledes i forbindelse med statusrapporten kun bør stilles krav om kemiske analyser, der hvor medlemsstaten vurderer, at en eventuel forurening vil kunne forårsage et miljø- eller sundhedsmæssigt problem. Det er således Regeringens holdning, at direktivforslagets krav om udarbejdelse af statusrapport ved salg af potentielt forurenede grunde bør gøres mere fleksibelt, så medlemsstaterne selv kan fastsætte vilkår for, hvornår rapporten skal udarbejdes og krav til rapportens omfang.

Med hensyn til oprydningen af de forurenede grunde støtter Danmark, at det efter direktivet medlemsstaterne selv, der fastsætter kriterierne for risikovurderingen og dermed afgør, om en grund skal opføres på listen over forurenede grunde og ryddes op. Danmark støtter endvidere, at det overlades til medlemsstaterne selv at beslutte karakteren af oprydningen og det oprydningsomfang,

der skønnes tilstrækkeligt, for at grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

Regeringen støtter derfor ikke Kommissionens forslag om at åbne mulighed for ved komitéprocedure at vedtage fælles EU-kriterier for risikovurderingsmetoder af jordforurening. En sådan kriteriefastlæggelse vil have konsekvenser for risikovurderingen og dermed for det beskyttelsesniveau, der accepteres inden for jordforureningsområdet, hvorfor den i givet fald bør finde sted i politisk åbenhed sammen med Europa Parlamentet i fælles beslutningsprocedure.

Iflg. det spanske formandskabs forslag skal komiteen dog alene fastlægge de tekniske elementer til vurderingen af en jordforureningsrisiko, f.eks. målemetoder.

Det fremgår således udtrykkeligt af det spanske forslag, at komitéproceduren er uden indflydelse på den "acceptable risiko", hvilket må forstås som det risikokriterium, de enkelte medlemslande vælger at lægge til grund for deres vurdering af, om en grund skal ryddes op, og det oprydningssomfang, der skønnes tilstrækkeligt, for at grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

I forlængelse af Lissabon Traktatens nye bestemmelser om bemyndigelser til Kommissionen til at vedtage bindende regler i form af enten delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter (TEUF artikel hhv. 290 og 291) foreslår det spanske formandskab, at ændringer af direktivets bilag I og II om mulige parametre for identifikation af områder, der skal beskyttes mod hhv. erosion og forringelser af jordens organiske kvalitet kan indføres på forslag af Kommissionen via delegerede retsakter. Den samme beføjelse foreslås givet Kommissionen for så vidt angår fastsættelse af fælles tekniske retningslinjer vedr. f.eks. definitioner og målemetoder der skal anvendes ved risikovurdering i forbindelse med jordforurening. Regeringen støtter anvendelsen af delegerede retsakter på disse to punkter og på de betingelser vedrørende tilbagekaldelse og indsigelse mv. som formandskabet foreslår.

Regeringen kan endvidere tilslutte sig Formandskabets forslag om at den nærmere udformning af kravene til medlemsstaternes afrapporteringsforpligtelser i henhold til direktivets artikel 16 sker via komiteafgørelse i forskriftsprocedure.

Endelig støtter Regeringen den foreslåede ændring af miljøansvarsdirektivet, idet det er en logisk konsekvens af forslagets krav om en national oprydningstrategi, at denne strategi også skal omfatte de miljøskader i form af jordforurening, som er omfattet af miljøansvarsdirektivet, men hvor forurenere ikke kan formås til at betale for oprydningen. Forslaget om ændring af miljøansvarsdirektivet er imidlertid ikke medtaget i nogle af de efterfølgende kompromisforslag.

Regeringen er imod formandskabernes forslag om at udvide kravet om statusrapport til at gælde også ved ændret arealanvendelse, da en statusrapport i mange situationer ikke vil give tilstrækkelige informationer til, at myndighederne kan vurdere, om der vil være sundhedsmæssige problemer ved en ændret arealanvendelse. I Danmark forebygges potentielle sundhedsmæssige problemer ved arealanvendelsesændringer på kortlagte grunde, idet kommunerne skal give tilladelse før ændringer til følsom arealanvendelse, og i denne forbindelse kan der stilles krav om undersøgelse og oprydning.

Danmark kan støtte formandskabernes forslag om at medtage forsuring i direktivforslaget.

Danmark kan støtte formandskabernes forslag om at gøre bestemmelser om udpegning af og programmer for prioritetsområder mere fleksible, således at de enkelte medlemslande bedst muligt kan tilpasse indsatsen til de nationale behov.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 8. februar 2007 og Europaudvalget den 9. februar 2007 i forbindelse med forberedelse af Rådsmøde (miljø) den 20. februar. Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 12. december 2007 og Folketingets Europaudvalg den 14. december 2007 med henblik på forhandlingsoplæg forud for Rådsmøde (miljø) den 20. december 2007. Herefter blev sagen igen forelagt til orientering for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 8. oktober 2008 samt for Folketingets Europaudvalg den 10. oktober 2008 forud for Rådsmøde miljø den 20. oktober 2008.

Sagen har senest været forelagt til orientering for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 17. juni 2009 samt for Folketingets Europaudvalg den 19. juni 2009 forud for Rådsmøde miljø den 25. juni 2009.

PUNKT 2

Kommissionens meddelelse om valg af mål for biodiversitet efter 2010 samt rådets konklusioner om valg af mål for biodiversitet efter 2010

KOM(2010) 4/4

Nyt notat

Rådskonklusioner

Resume

Kommissionen redegør i meddelelsen for betydningen af og behovet for biodiversitetsbeskyttelse både i Europa og globalt. Det fremhæves bl.a., at 60 % af jorden økosystemer er blevet nedbrudt i løbet af de seneste 50 år, og kommissionen paralleliserer faren med faren ved klimaændringer, hvis der sker 2 graders stigning i den globale temperatur.. Tabet af biodiversitet tilsiger at forvaltningstiltag, både på havet og landjorden, er nødvendige for at vedligeholde og forbedre biodiversiteten.

På baggrund af en analyse af mangler i den nuværende implementering af forvaltningstiltag, det eksisterende videns- og datagrundlag, sektorintegration, finansiering og global retfærdighed fremlægger Kommissionen en vision for biodiversiteten i 2050 og 4 alternative ambitionsniveauer for et mål for biodiversitetspolitikken i 2020.

I forslaget til rådskonklusioner lægges der op til at rådet støtter Kommissionens forslag til en vision for biodiversiteten i 2050, og at rådet støtter et biodiversitetsmål for 2020 som skal stoppe tabet af biodiversitet og økosystemtjenester (den økonomiske og samfundsmæssige velfærd, som økosystemerne leverer) i EU senest i 2020 og så vidt muligt også genoprette dem og intensivere EU's bestræbelser på at standse tabet af biodiversitet på verdensplan.

Samtidig understreger Rådet, at et ABS regime (Access and Benefit Sharing) skal være en protokol under biodiversitetskonventionen med bindende og ikke-bindende bestemmelser, og at en sådan protokol skal omfatte internationale standarder for nationale love om adgangen til genetiske ressourcer i sammenhæng med regler om håndhævelse i landene der anvender genetiske ressourcer.

1. Status

Kommissionen sendte den 22. januar 2010 ovennævnte meddelelse til Rådet.

- Europa Parlamentet har ikke behandlet meddelelsen og skal ikke behandle forslaget til rådskonklusioner.
- Formandskabet har sat forslag til rådskonklusioner om valg af mål for biodiversitet efter 2010 på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 15. marts 2010 med henblik på vedtagelse.

2. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse

Baggrunden for meddelelsen er rådets konklusioner i marts 2009, hvor rådet besluttede at fastlægge en ny EU- vision og EU- mål for biodiversitet, som kan bidrage til og bygge på de internationale drøftelser for et globalt mål som en del af den strategiske plan for biodiversitetskonventionen, som forventes vedtaget på konventionens partsmøde oktober 2010. Forslaget er første trin mod fastlæggelse af et nyt mål for biodiversitet efter 2010. Når ambitionsniveauet er fastlagt, vil Kommissionen i slutningen af 2010 præsentere en ny EU-biodiversitetsstrategi.

Kommissionen illustrerer betydningen af biodiversitetsbeskyttelse i relation til status og trend i Europa og globalt, og fremhæver, at der er masser af beviser på, at mange økosystemer er ved at nå eller har nået et punkt, der ikke kan vendes. 60 % af jorden økosystemer er blevet nedbrudt i løbet af de seneste 50 år. Ligesom 2 graders stigning i den globale temperatur over det førindustrielle niveau vil lede til katastrofale klimaændringer, så vil tabet i biodiversitet under visse grænser have vidtgående konsekvenser for selve klodens funktion. Disse grænser er ved at blive defineret, om end det indenfor den videnskabelige verden allerede står klart, at det nuværende tab sætter fremtidens velfærd for EU's borgere og globalt i fare.

Af kommissionens meddelelse fremgår, at de økonomiske omkostninger ved tabet af biodiversiteten har været overset indtil for nylig, men beregninger viser at det årlige tab i biodiversitet svarer til 50 mia Euro, og den kumulerede tab i velfærd i 2050 er angivet til 7% af BNP. Den er en værdi som ikke i tilstrækkelig omfang er anerkendt af markedet. Retvisende værdisættelse af økosystemtjenesterne er derfor vigtig.

Kommissionen peger herefter på de resultater, der er nået med den nuværende politik. Biodiversitet er en integreret del af EU's Bæredygtighedsstrategi og EU's 2010 mål blev katalysator for EU's biodiversitetshandlingsplan. Implementeringen af Natur og fuglebeskyttelsesdirektiverne er rygraden i EU's beskyttelsesindsats. Det er det største globale netværk af beskyttede områder. Økosystemtilgangen er også grundlaget for vandrammedirektivet og havstrategi direktivet. Det kan også fortsat forventes forbedringer fra andre politik områder eksempelvis den fælles fiskeri og landbrugspolitik. På trods heraf har adskillige faktorer forhindret EU i at nå 2010 målet. Disse foreslås behandlet i biodiversitetspolitikken efter 2010.

I den sammenhæng peger kommissionen for det første på, at implementeringen af Natura 2000 netværket stadig ikke fuldt ud gennemført. Det vil ikke være gennemført i 2010 på land og i 2012 på havet som målsat, og ressourcerne har været utilstrækkelige.

Kommissionen peger desuden på de vigtigste politiske spørgsmål, der mangler at blive løst. Det er specielt politik for beskyttelse af jord og invasive arter, som kræver fælles regler på fællesskabsniveau. Endvidere påpeges, at foreløbig er der fastsat en række krav til krydsoverensstemmelse i den fælles landbrugspolitik. Men den nuværende politik sætter ikke nok fokus på økosystemtjenesterne, som ikke opretholdes med beskyttelseshensyn alene. Endvidere kommer mange af disse økosystemtjenester fra arealer udenfor Natura2000 netværket. Kommissionen vil derfor som første skridt lave et sæt af kort over økosystemtjenester og Miljøagenturet (EEA) vil afslutte sit arbejde med at revidere og måle økosystemtjenester senest ved udgangen af 2010.

Endelig fremhæver Kommissionen, at selvom EUs forordninger sikrer, at miljøkonsekvenserne af infrastrukturudvikling er mindst mulige, kan der opnås yderligere fordele hvis sådanne projekter koordineres bedre – under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet - med udviklingen af og investering i en ”grøn infrastruktur” i de 83 % af EU’s areal, der ligger udenfor Natura2000 netværket. Kommissionen vil støtte udveksling af bedste praksis som grundlag for en EU-strategi om en grøn infrastruktur, som skal udarbejdes efter 2010.

Dernæst peger EU-kommissionen på, at der er mangler i videns- og datagrundlaget på alle niveauer - medlemslande, EU og globalt. Der peges på en ukoordineret tilgang til indsamling af oplysninger, analyse og validering af oplysninger fordi biodiversitet er så komplekst et emne, at det ikke kan reduceres til en enkelt variabel, men kræver et sæt indbyrdes forbundne indikatorer. Desuden har medlemsstaternes rapportering efter fugle- og habitatdirektiverne været uregelmæssig og det samme gælder bestræbelserne på at overvåge biodiversiteten. Miljøagenturet vil i juni 2010 afslutte et første referencescenarie for biodiversitet og lancerer et Informationssystem for biodiversitet i Europa (BISE). Derud over udarbejder Miljøagenturet med en strategiplan, som skal udbedre eventuelle mangler. Globalt støtter EU, at der etableres et mellemstatsligt videnskabeligt panel om biodiversitet og økosystemydelser (IPBES) og en afgørelse herom forventes i foråret 2010.

EU- kommissionen peger også på, at det er nødvendigt at fremme integration af biodiversitetshensyn i andre sektorer. For fiskeri-sektoren skitserer Kommissionens grønbog om reformen af den fælles fiskeripolitik i 2012, hvordan der kan leveres en økologisk bæredygtig politik i 2012. For landbrugssektoren er det nødvendigt at styrke udviklingen i landdistrikterne indenfor rammerne af den fælles landbrugspolitik og støtte økosystemtjenester ved at beskytte og fremme de former for land- og skovbrug, der har stor landskabsmæssig værdi (”high nature value”). Det er også vigtigt at anvende strukturfondene og styrke synergien mellem de forskellige EU mekanismer, så biodiversiteten fremmes i alle regioner i EU. På udenrigspolitikken og andre politikker, der påvirker den globale biodiversitet, er det nødvendigt med en større bevidsthed om, hvilke negative konsekvenser tab af biodiversitet har for bæredygtigheden på langt sigt.

Som det sidste peger EU-kommissionen på behovet for finansiering af biodiversitet fastlægges på et korrekt grundlag, som også tager hensyn til den velfærd, som økosystemerne leverer. Medlemslandene skal mere systematisk kunne gøre brug af de eksisterende muligheder for at anvende miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger i landsdistriktsprogrammet. Endelig bør spørgsmålet om retfærdighed mellem EU og det globale niveau overvejes. Ud over principper om ”forureneren betaler ” og ”fuld omkostningsdækning” kunne spørgsmålet om retfærdighed eventuelt løses ved i en større udstrækning at indføre brugerbetaling for økosystemtjenester, og derved belønne dem, hvis jorder yder disse tjenester.

På internationalt plan er EU parate til at bidrage til at forhandlingerne om en lige og retfærdig adgang til og udbyttedeling af genetiske ressourcer (ABS), sådan at disse får en vellykket afslutning. Det samme gælder forhandlinger af nedbringelse af reduktion af emissioner fra afskovning og skovforringelse.

Kommissionen opstiller herefter elementer til en ny EU vision for biodiversitet i 2050:

”Biodiversitet og økosystemtjenester – jordens natur kapital - er bevaret og værdsættes og så vidt muligt genetableres på grund af den reelle værdi, de repræsenterer, og med henblik på

fortsat kunne understøtte økonomisk velstand og menneskelig velfærd samt afbøde katastrofale ændringer, der er forbundet med tab i biodiversitet.”

Forslaget søger at sikre, at der bliver formuleret og fastlagt underliggende mere konkrete mål som hjælper med at gøre visionen til virkelighed. De globale drøftelser om et nyt mål for biodiversitet er påbegyndt, men kommissionen mener, at EU må sætte sit eget mål, som bl.a. bør angive, at fastlæggelse af et biodiversitetsmål 2020 er en ikke-justerbar tidsramme for EU i de internationale forhandlinger. Kommissionen skitserer 4 muligheder for et 2020 mål, som bygger på 4 forskellige ambitionsniveauer:

- 1. bremse tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU mærkbart senest i 2020.**
- 2. stoppe tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU senest i 2020**
- 3. stoppe tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU senest i 2020 og så vidt muligt genoprette dem**
- 4. stoppe tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU senest i 2020 og så vidt muligt genoprette dem og intensivere EU's bestræbelser på at standse tabet af biodiversitet på verdensplan.**

Den første mulighed indebærer en accept af, at det ikke er muligt at stoppe tabet i biodiversitet i en overskuelig fremtid og målet må derfor sættes mindre ambitiøst end det nuværende EU-mål, og i stedet følge det gældende globale mål om at bremse tabet i biodiversitet mærkbart.

Ambitionsniveauet giver mere tid til, at foranstaltninger, der allerede er gennemført, får virkning, hvilket gør det lettere at dokumentere de positive resultater.

Den anden mulighed - at stoppe tabet i biodiversitet i 2020 – svarer til det gældende EU-mål, men indebærer, at fristen for at nå målet udsættes til senere samtidig med at målet udvides til også at omfatte opretholdelse af vitale økosystemtjenester.

Den tredje mulighed indebærer, at man opretholder det nuværende biodiversitetsmål samtidig med at målet udvides til at omfatte opretholdelse af vitale økosystemtjenester og så vidt muligt genoprette dem. Et kort over økosystemydelse på fællesskabsplan som forventes færdig ved udgangen af 2010 vil bidrage til at definere den indsats, der skal til for at opretholde og genoprette disse økosystemer.

Den fjerde mulighed har samme indhold som mulighed tre, men anerkender derudover vigtigheden af, at det er i EU's interesse at handle i relation til biodiversitetstab udenfor EU, da det meste af biodiversiteten findes udenfor EU. Alene at handle indenfor EU vil ikke forhindre de alvorlige konsekvenser af et fortsat tab på globalt plan. Denne mulighed kræver, at EU intensiverer sine bestræbelser på at tackle den globale biodiversitetskrise bl.a. ved at tage fat på en indsats mod ubæredygtige forbrugsmønstre i EU og øge biodiversitetsbeskyttelsen i andre lande.

Kommissionen understreger at en ny vision og mål for biodiversiteten er begyndelsen på en proces, der tager sigte på at udarbejde en ny biodiversitetsstrategi for EU. Det vil være nødvendigt at fastsætte delmål for hvert område, sektor eller økosystem sammen med omkostningseffektive handlinger på det rigtige niveau, så der opnås de ønskede resultater.

Forslag til rådskonklusioner.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner er fremsat i henhold Kommissionens meddelelse og rådet udtaler på den baggrund følgende:

Rådet er alvorligt bekymret over, at 2010 målene ikke er nået, selvom målene har fremmet mange positive tiltag for biodiversiteten, så har midlerne ikke svaret til at indfri målene. Derfor er der behov hurtige og effektive handlinger for at undgå tab, der går under grænserne for naturens kapital – økosystemerne. Det internationale biodiversitetsår er en oplagt mulighed for at mobilisere politisk opbakning på alle niveauer.

Rådet er enig i en vision for EUs biodiversitet for 2050, som sikrer at jordens natur kapital er bevaret og værdsættes og så vidt muligt genetableres på grund af den reelle værdi, de repræsenterer, og med henblik på fortsat kunne understøtte økonomisk velstand og menneskelig velfærd samt afbøde katastrofale ændringer, der er forbundet med tab i biodiversitet.

For at nå denne vision er rådet også enige i, at et mål for 2020 må være at stoppe tabet af biodiversitet og økosystemtjenester i EU senest i 2020 og så vidt muligt genoprette dem og intensivere EU's bestræbelser på at standse tabet af biodiversitet på verdensplan.

For at realisere 2050 visionen og 2020 målet må disse mål integreres i EU's tværgående strategier, som Bæredygtighedsstrategien og strategien for vækst og beskæftigelse, så de kan understøtte hinanden.

Rådet understreger, at EU kun kan nå dette mål, hvis indsatsen kan matche målsætningerne. Det er afgørende at sætte ambitiøse, realistiske, opnåelige og målbare delmål for de forskellige økosystemer, drivkræfterne, stressfaktorerne samt styrke evalueringsredskaber og indikatorer. Rådet beder derfor Kommissionen om at udarbejde en EU Biodiversitetsstrategi så hurtigt som muligt efter det 10. partsmøde under biodiversitetskonventionen i Japan i oktober 2010. Den skal være baseret på et referencescenarie til at måle biodiversitetstab og identificere de nødvendige tiltag for at nå delmålene.

Det kræver, at politikker og handlinger, der ligger udenfor beskyttede områder, integrerer hensynet til beskyttede områder og økologiske netværk, der må opfattes som kernen i indsatsen for at beskytte biodiversiteten, og det kræver, at fugle- og habitatdirektiverne implementeres fuldt ud samt at Natura2000 netværket især i det marine miljø afsluttes og at gennemføres med de nødvendige forvaltningsplaner.

Rådet sætter også fokus på nødvendigheden af at integrere biodiversitet i andre politikker især de, der har relation til areal- og naturressourceudnyttelse herunder landbrug, fiskeri, energi, transport og udvikling. Rådet anerkender i den forbindelse behovet for udviklingen af og investering i en "grøn infrastruktur". Grøn infrastruktur er afgørende for klimatilpasnings- og klimaafdæmpningsindsatsen, til at forebygge fragmentering i naturen og biodiversiteten og øge de fysiske forbindelser i landskabet og til at udviklingsprocesserne for arterne kan opretholdes.

Rådet erkender, at undervurderingen af økosystemtjenesterne er en betydelig årsag til de nuværende krise for biodiversiteten. Der er behov for at udvikle og afslutte den økonomiske værdisættelse af biodiversitet og økosystemtjenester, så den bliver en del af en oplyst politiks beslutningstagen, og rådet opfatter integrationen af denne værdisættelse i konventionelle regnskabsprocedurer som for

eksempel det universelle nationalregnskab vil være afgørende og muliggøre, at biodiversitet og økosystemtjenester vil blive yderligere integreret i fremtidens finansielle mekanismer i EU.

Rådet fastholder, at udviklingen af politikker og initiativer må ske ved en omfattende involvering af alle interessenter på lokalt og nationalt niveau, og har tillid til at sådanne deltagerorienterede tilgange til gengæld vil skabe nødvendige og supplerende "bottom-up" initiativer for dem, der deltager i arealanvendelsesforvaltning og specielt de lokale samfund.

Rådet mener at der er behov for, at EU bidrager aktivt til en global enighed om en 2050 vision, 2020 mål, milepæle og delmål, der er forbundet med målbare indikatorer og en passende overvågnings-, vurderings- og rapporteringsordninger. Der skal være et højt ambitionsniveau for 2050-visionen og 2020-målet, så de reelt kan sætte gang i afgørende politiske beslutninger og deres implementering. Rådet foreslår, at visionen og målet bliver vedtaget på det højeste niveau, FN's Generalforsamling, i september 2010.

Rådet mener, at biodiversitetskonventionens strategiske plan må omfatte procedurer og processer for overvågning og vurdering af implementeringen af delmål. For at understøtte en forbedret implementering må effektiviteten af konventionens beslutningsprocesser og handlinger effektiviseres og forbedres efter 2010. Det er specielt vigtigt at forbedre sammenhængen mellem politikker, der støtter biodiversitet og klimaændringstilpasning i de igangværende processer i biodiversitets- og klimakonventionen og i forberedelserne af Rio +20.

Rådet er indstillet på at afslutte de internationale forhandlinger om et mellemstatsligt videnskabeligt panel, IPBES, i 2010. IPBES skal være en effektiv og uafhængig mekanisme, der fokuserer på regeringernes behov for at integrere biodiversitet i relevante politikker og økonomiske aktiviteter samtidig med at det er baseret på robust viden.

Rådet anerkender, at der er behov for en ny international aftale under Biodiversitetskonventionen, som kan skabe juridisk sikkerhed og forudsigelighed i forbindelse med adgang til og lige og retfærdig udbyttedeling i forbindelse med udnyttelse af genetiske ressourcer (ABS), og Rådet understreger, at et ABS regime skal være en protokol, som kan rumme både bindende og ikke-bindende bestemmelser. En sådan protokol bør omfatte internationale standarder for nationale love om adgangen til genetiske ressourcer i sammenhæng med regler om håndhævelse i brugerlandene. Rådet anerkender desuden at traditionel viden om genetiske ressourcer er vigtig for bevarelse og bæredygtig udnyttelse af genetiske ressourcer og derfor skal være omfattet af det nye internationale regime

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen og skal ikke behandle forslaget til rådskonklusioner.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. konsekvenser for Danmark

Meddelelsen og rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige-, økonomiske- og miljømæssige konsekvenser.

6. Høring

Sagen blev forelagt for miljøspecialudvalget den 22. februar 2010 og gav anledning til følgende bemærkninger:

Verdensnaturfonden (WWF) havde inden mødet fremsendt skriftlige bemærkninger, hvor man udtrykker støtte til regeringens linje samt et forslag til en omformulering af mulighed 4 i Kommissionens meddelelse med følgende ordlyd: "Halt the loss of biodiversity and ecosystem functionality and resilience in the EU by 2020, make significant progress in their restoration and substantially increase the EU's contribution to averting global biodiversity loss. The European species and habitats of special conservation interests should reach a favourable conservation status by 2020". Samtidig fremhæver WWF behovet for at indtænke biodiversitet som en prioriteret del af EU's kommende 2020 strategi.

Greenpeace hilste regeringens linje og ambitionsniveau velkommen. Greenpeace ønskede en reference til betaling for reduktion af afskovning tilføjet i regeringens foreløbige holdning, mens man endvidere fandt det uklart hvad begrebet naturkapital indeholdt. Greenpeace ønskede endvidere en reference til beskyttede områder og arbejdet under biodiversitetskonventionen frem til COP10 indføjet i notatet. Slutteligt understregede Greenpeace betydningen af andre politikkers indflydelse på biodiversiteten, herunder den fælles landbrugspolitik og den fælles fiskeripolitik og vigtigheden af økologiske fodaftryk i relation til EU's interne politikker.

Danmarks Naturfredningsforening hilste på linje med Greenpeace regeringens linje velkommen og spurgte endvidere til hvorfor IPBES (Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) ikke var nævnt i notatet og hvorvidt Danmark støttede etableringen af en sådan platform.

7. Forhandlingssituationen

Rådskonklusionerne har været behandlet i rådets internationale miljøgruppe og i rådets miljøarbejdsgruppe og vil være på dagsordenen på en række møder i februar med henblik på møde i Coreper den 26. februar 2010 og vedtagelse på rådsmøde (miljø) den 15. marts 2010..

Kommissionen præsenterede på det seneste møde sin meddelelse, hvor en række lande signalerede, at man ville foretrække mulighed 4 ved fastlæggelse af et nyt biodiversitetsmål, mens en række lande var enten uafklarede eller ønskede en kombination af de 4 optioner.

Endvidere fandt en række lande det uhensigtsmæssigt at fastsætte et givent ambitionsniveau uden på forhånd at kende de økonomiske konsekvenser eller operationelle instrumenter knyttet til de fire foreslåede optioner.

Der var slutteligt bred opbakning til at et nyt EU mål også skal indeholde en global dimension.

8. Dansk holdning

Danmark er generelt positiv overfor Kommissionens meddelelse og kan generelt støtte formandskabet udkast til rådskonklusioner.

Danmark finder, at Kommissionens forslag til vision for 2050 indeholder de rigtige elementer, og støtter ligeledes, at visionen skal være mulig at omsætte i et mål for 2020. Danmark kan som udgangspunkt støtte forslaget til vision. Danmark støtter i den forbindelse at man i forbindelse med formuleringen af et nyt EU biodiversitetsmål fastlægger en række delmål og instrumenter som

grundlag for indsatsen således at det fremadrettet bliver muligt at måle på udviklingen i biodiversiteten.

Danmark støtter, at mulighederne for at værdisætte økosystemer bør fremmes, med henblik på at etablere en almindelig anerkendt og gennemarbejdet metode, så også markedsmekanismen kan bidrage til at sikre, at vitale økosystemer som luft, jord og vand fortsat kan yde de tjenester, der er brug for. Danmark har stor og positiv erfaring med naturgenopretning såvel indenfor som udenfor Natura2000 områder, og er enig med Kommissionens i, at der i mange medlemslande vil være behov for, at en række økosystemer naturgenoprettes, hvis de fortsat skal kunne levere de økosystemtjenester, som ønskes. Det er dog vigtigt, at man kan måle på behovet for naturgenopretning. Danmark ser derfor frem til, at Miljøagenturet til juni 2010 udarbejder et referencescenarie ("baseline"). Referencescenariet vil være baseret på allerede tilgængelige data, eksempelvis afrapporteringen efter Habitatdirektivets artikel 17 samt Miljøagenturets datasæt og indikatorer.

Danmark vil arbejde for, at Kommissionen ikke alene udarbejder en biodiversitetsstrategi efter biodiversitetskonventionens partsmøde (CoP10) i oktober 2010, men også en tids- og handlingsplan for indsatsen med et nyt EU mål efter 2010. Danmark støtter, at en ny biodiversitetsstrategi fastlægger en række delmål og instrumenter som grundlag for EUs indsats, således at det fremadrettet bliver muligt at måle på udviklingen i biodiversiteten samt at hensynet til omkostningerne ved genopretning af økosystemerne tages i betragtning og at Kommissionen fremlægger en økonomisk konsekvensvurdering i den forbindelse. På denne baggrund kan Danmark støtte et EU biodiversitetsmål for 2020, som svarer til mulighed 4.

Et nyt globalt biodiversitetsmål og en ny strategisk plan for konventionen kræver en betydelig finansiering og Danmark vil i den forbindelse arbejde for, at EU's enighed om den generelle udviklingsbistand kombineret med innovative mekanismer – betaling for økosystemer - kan øge den samlede finansiering af den globale biodiversitet.

I henhold til ABS forhandlingerne finder regeringen, at der bør vedtages en klar og juridisk bindende aftale (i form af en protokol), og Danmark vil i forhandlingerne bestræbe sig på at sikre, at denne bliver så juridisk og administrativ enkel som muligt, idet man fra dansk side vil kunne acceptere at en sådan aftale også kan indeholde ikke bindende elementer. Danmark kan generelt støtte formandskabets udkast til rådsbeslutning inklusiv formandskabets formulering om at traditionel viden associeret med genetiske ressourcer bør være omfattet af den nye aftale.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om sagen med grundnotat oversendt den 18. februar 2010.

PUNKT 3

Kommissionens forslag til omarbejdning af Europa Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS).

KOM (2008) 809 final

Tidlig forelæggelse

Revideret notat

Resume

Kommissionen har lavet et udkast til omarbejdning af direktivet om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS). Den bagvedliggende årsag er, at anvendelsesområdet i det nuværende direktiv er uklart, og dermed har forårsaget forskellige fortolkninger i medlemsstaterne. Konkret har det betydet, at et produkt lovligt kunne markedsføres i nogle medlemsstater og ikke i andre. Samtidig har der været mange produkter på markedet, som ikke har overholdt direktivets bestemmelser. Kommissionens formål med omarbejdningen er derfor, at harmonisere anvendelsesområdet og fremme håndhævelsen af direktivet. Hertil kommer, at der i RoHS er indskrevet en klausul om, at Kommissionen inden den 13. februar 2005 skulle påbegynde en revision af direktivet for at opdatere det til den tekniske udvikling.

Kommissionen foreslår med udkastet, at anvendelsesområdet totalharmoniseres, så produktområdet nu beskrives med udtømmende produktlister inden for forskellige produktkategorier. Som en del af totalharmoniseringen foreslås endvidere, at produkter, der er omfattet af RoHS, skal CE-mærkes og at der stilles kvalitative krav til håndhævelsen.

I udkastet foreslås endvidere, at medicinsk udstyr og måle- og overvågningsudstyr bliver en del af RoHS' anvendelsesområde, og at anvendelsesbegrænsningen gradvis træder i kraft fra 2014.

Der er ikke foreslået nye stoffer til direktivet, men der henvises til, at den bromerede flammehæmmer HBCDD og blødgørerne/fталaterne DEHP, BBP og DBP er under vurdering i REACH, og at det, når vurderingen foreligger, er muligt at optage stofferne i RoHS, hvis der er en risiko for mennesker eller miljø ved anvendelsen i elektrisk og elektronisk udstyr.

Hvis forslaget bliver vedtaget med sit nuværende indhold, vil det kræve en mindre ændring af kemikalieloven for at kunne implementere direktivet i Danmark. Det skyldes primært, at udkastet stiller enkelte krav til erhvervslivet, som der ikke på nuværende tidspunkt er hjemmel til i loven.

Forslaget har kun en marginal indirekte effekt på statens udgifter. Det kan således blive en anelse dyrere for det offentlige sundhedsvæsen at anskaffe medicinsk udstyr, som er omfattet af direktivforslaget. Disse omkostninger vurderes dog til at ligge inden for den normale prisudvikling og udgifter i forbindelse med normal teknologisk udvikling.

1. Status

Rådssekretariatet sendte forslaget til medlemsstaterne den 16. december 2008. Kommissionen præsenterede udkastet på rådsmødet den 2. marts 2009. På rådsmødet d. 21. oktober 2009 har der været de første politiske drøftelser af forslaget.

Forslaget har siden marts 2009 løbende været behandlet i Miljøarbejdsgruppen.

Der er blevet sendt nærhedsnotat den 15. januar 2009 og grundnotat den 8. juli 2009 om forslaget til Folketingets Europaudvalg og Miljø- og Planlægningsudvalget. I forbindelse med rådsmødet d. 21. oktober har udvalget modtaget samlenotat om sagen.

Forslaget har hjemmel i EF-traktaten artikel 95, og skal derfor vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet efter proceduren om fælles beslutningstagen jf. EF-traktaten artikel 251.

2. Formål og indhold

Direktivets overordnede formål er at forbyde farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. De farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr forbydes for at mindske eksponering af mennesker og for at fremme genanvendelse af sekundære råmaterialer, samt for at lette affaldshåndtering.

Omarbejdningen af direktivet foretages af to grunde:

For det første er RoHS inkluderet i Kommissionens simplificeringsprogram for 2008, fordi Kommissionen vurderer, at det er muligt at gøre implementeringen af direktivet mere ensartet og forbedre håndhævelsen. Afgrænsningen af direktivets anvendelsesområde har givet anledning til forskellige fortolkninger i medlemslandene, og der har været relativt mange produkter på markedet, der ikke har overholdt direktivet.

For det andet er der i RoHS indskrevet en klausul om, at Kommissionen skulle begynde en revision af direktivet to år efter det blev vedtaget, dvs. inden 13. november 2005. Kommissionen skulle i forbindelse med revisionen vurdere, om medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr skulle medtages under RoHS' anvendelsesområde. Klausulen forpligtede ligeledes Kommissionen til at undersøge behovet for at indføre begrænsninger for andre farlige stoffer end de, der allerede er omfattet af direktivet.

De væsentligste ændringer i forbindelse med omarbejdningen er følgende:

Direktivets anvendelsesområde

Kommissionen har inddelt elektrisk og elektronisk udstyr i 10 produktkategorier, hvoraf kun de 8 på nuværende tidspunkt er omfattet af RoHS. Disse 8 kategorier er: Store husholdningsapparater, små husholdningsapparater, IT- og teleudstyr, forbrugerudstyr, belysningsudstyr, elektrisk og elektronisk værktøj, legetøj og fritids- og sportsudstyr, og salgsautomater. Direktivudkastet udvider nu RoHS' anvendelsesområde med de 2 sidste produktkategorier: Medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr.

Udvidelsen af direktivets anvendelsesområde foreslås at træde i kraft i 2014. Dog vil udstyr til reagensglas (in vitro) diagnose først skulle være omfattet af direktivet i 2016, og industrielle

overvågnings- og kontrolinstrumenter vil først være omfattet fra 2017. Medicinsk udstyr, der indopereres i kroppen er undtaget, men skal revurderes i 2020.

I forslaget er der for hver produktkategori en produktliste med mellem 5 og 18 produkter. Nogle produkter er specifikt nævnt som f.eks. ”elektriske knive”, mens andre er beskrevet generelt ud fra deres funktion, såsom ”udstyr til åbning eller forsegling af beholdere eller pakker”. I det nuværende direktiv er der ingen henvisning til produktlister. Med det nye forslag er det kun de produkter, som specifikt er nævnt i listerne, der er omfattet af RoHS. Der er ikke lagt op til, at der skal tilføjes produkter ifm. omarbejdningen af direktivet. Hvis Kommissionen efterfølgende vil ændre på produktlisterne, skal fremgangsmåden i komitéproceduren: ”forskriftsprocedure med kontrol” følges. Der er ikke taget stilling til fortolkningsspørgsmål ifm. de funktionelle beskrivelser.

I udkastet er der forslag til nye specifikke og generelle undtagelser.

Specifikke undtagelser:

På nuværende tidspunkt er der undtaget 37 specifikke anvendelser af de farlige stoffer, der er begrænset i RoHS. Siden RoHS blev vedtaget i 2003, er undtagelserne løbende blevet tilføjet ved komitéprocedure. Undtagelserne gælder i fire år, men kan fornyes.

Med inddragelsen af produktkategorierne medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr undtages, specielt for disse to produktkategorier, 24 anvendelser af de farlige stoffer. Som eksempel kan nævnes blylejer i røntgenrør, bly i lodninger til bærbare førstehjælpsdefibrillatorer, og cadmium i røntgenmålefiltre. Undtagelserne gælder i fire år efter, at det omarbejdede direktiv er trådt i kraft og kan, som de øvrige undtagelser, fornyes.

Generelle undtagelser:

I det gældende direktiv er reservedele, der skal bruges til at reparere udstyr, som er bragt på markedet før RoHS trådte i kraft, undtaget. Dette gælder også for udkastet til det omarbejdede direktiv.

Kommissionen foreslår nu, at direktivet heller ikke skal finde anvendelse på:

- 1) udstyr, som har tilknytning til beskyttelse af medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser,
- 2) udstyr, der specifikt er udformet til at være en del af en anden type udstyr, som ikke falder under direktivets anvendelsesområde, og som kun kan fungere som en del af dette udstyr og
- 3) udstyr, der ikke skal bringes i omsætning som en enkel funktionel eller kommerciel enhed.

Det foreslås endvidere, at RoHS heller ikke skal finde anvendelse på reservedele, der skal bruges til at reparere udstyr, som er omfattet af en specifik undtagelse, og som blev bragt på markedet inden undtagelsen udløb.

Undtagelsesprocedure

Kommissionen ønsker med direktivudkastet at gøre det lettere for virksomhederne at gennemskue om og hvordan de kan få en undtagelse for en anvendelse af de farlige stoffer, der ellers er begrænset i RoHS. Det foreslås derfor, at Kommissionen via komitéprocedure skal vedtage de nærmere regler for ansøgninger om undtagelse.

Kommissionen foreslår desuden, at der ved vurderingen af en undtagelsesansøgning skal tages hensyn til bredere socioøkonomiske aspekter, samt tilgængelighed og pålidelighed af alternativer.

Stofvurdering i REACH

RoHS forbyder pt. bly, kviksølv, cadmium, hexavalent krom, og to slags bromerede flammehæmmere: polybromerede bifenyler (PBB) og polybromerede difenylethere (PBDE). Kommissionen har ikke foreslået at forbyde flere stoffer.

I forslaget henvises dog til, at den bromerede flammehæmmer, HBCDD og blødgørerne/ftalaterne, DEHP, BBP og DBP er under vurdering i REACH og at det, når vurderingen foreligger, er muligt at forbyde stofferne i elektriske og elektroniske produkter via RoHS, hvis der er en risiko for mennesker eller miljø.

Det foreslås, at farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr nu skal vurderes efter REACHs begrænsningsprocedure. Det betyder, at stofferne hovedsagelig vil blive vurderet ud fra en risikotilgang, hvor der tidligere har været lagt vægt på stoffernes farlighed, dvs. deres iboende farlige egenskaber og evt. problemer i forbindelse med genanvendelse og affaldshåndtering af materialer.

Det foreslås endvidere, at hvis flere stoffer skal forbydes i RoHS, kan Kommissionen gøre det ved hjælp af komitéprocedure.

Definitioner

For at tydeliggøre direktivets ordlyd og bringe det i overensstemmelse med anden relevant fællesskabslovgivning har Kommissionen indsat en række definitioner, der er i overensstemmelse med beslægtet fællesskabslovgivning, specielt den såkaldte ”varepakke”, der blandt andet omhandler CE-mærkning og markedsovervågning. Desuden er medtaget en definition på homogene materialer.

CE-mærkning

For at fremme overholdelsen af RoHS foreslår Kommissionen, at elektrisk og elektronisk udstyr skal CE-mærkes. CE-mærkningen indebærer selvdeklarering og krav til egenkontrol.

Fabrikanten skal påføre sine produkter et CE-mærke efter at have udfyldt en såkaldt overensstemmelseserklæring, hvori han tilkendegiver at produktet, der er entydigt identificeret, er i overensstemmelse med RoHS reglerne. Denne erklæring skal fabrikanten opbevare i 10 år.

Importøren skal inden elektrisk og elektronisk udstyr bringes i omsætning, bl.a. sikre, at fabrikanten har udført overensstemmelsesvurderingen og at produktet er CE-mærket. Importøren skal, som fabrikanten, opbevare overensstemmelseserklæringen i 10 år, så den er til rådighed for kontrolmyndighederne.

En distributør skal inden elektrisk og elektronisk udstyr udbydes bl.a. kontrollere, at det er CE-mærket.

Udover CE-mærkningen er det foreslået, at fabrikanten skal foretage stikprøvekontrol af det udstyr han bringer på markedet. Udstyret skal desuden forsynes med type-, parti-, eller serienummer, eller anden form for identifikation.

Markedsovervågning

Medlemsstaterne skal ifølge forslaget sikre, at deres kontrolmyndigheder har de beføjelser og ressourcer, der er nødvendige for, at de kan udføre deres opgaver behørigt. Kontrolmyndighederne forpligtes dermed til i passende omfang at kontrollere produkterne. Kontrollen skal baseres på dokumentation og om nødvendigt på fysisk kontrol og laboratorieundersøgelser af et passende antal stikprøver.

3. Europa- Parlamentets udtalelser

Det spanske formandskab har oplyst, at der forventes afstemning i Europa-Parlamentets ENVI komité i maj 2010 og afstemning i plenarforsamlingen i juni 2010.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget hører ikke under EU's enekompetence. Derfor skal forslaget være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, også kaldet subsidiaritetsprincippet.

Kommissionen anfører i forslaget, at behovet for yderligere harmonisering af RoHS reglerne bedst kan ske gennem en omarbejdning af det eksisterende direktiv, og at forenkling af EU lovgivning kun kan ske på fællesskabsniveau. De foreslåede ændringer af denne regulering er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

5. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det gældende RoHS-direktiv (2002/95/EF) er implementeret ved bekendtgørelse nr. 873/2006, der senere er ændret ved bekendtgørelse nr. 449/2008. Bekendtgørelsen har hjemmel i kemikalielovens § 30, der gør det muligt at udstede regler om import, salg og anvendelse af stoffer og produkter for at imødegå fare for sundheden eller skade på miljøet.

Forslaget til omarbejdning af direktivet indeholder en række krav til de erhvervsdrivende, såsom at udarbejde og opbevare teknisk dokumentation, foretage intern produktions- og stikprøvekontrol m.m. Kravene er ikke rettet mod anvendelsen af bestemte kemiske stoffer og produkter, men mod visse aktiviteter, der udøves af de erhvervsdrivende, som led i deres erhverv.

I kemikalieloven er der en forældelsesfrist på 5 år, hvorimod der i forslaget lægges op til at dokumentationen skal opbevares i 10 år.

Hvis forslaget bliver vedtaget med sit nuværende indhold, vurderes der at være behov for at ændre kemikalieloven.

Når RoHS er endeligt vedtaget har medlemsstaterne 18 måneder til at gennemføre direktivet i national ret. En eventuel ændring af kemikalieloven vil derfor tidligst skulle ske i Folketingets samling for 2011/2012.

Hvis forslaget vedtages i Rådet skal det implementeres i dansk lovgivning ved en ny bekendtgørelse.

Statsfinansielle konsekvenser

Medicinsk udstyr dækker over mange varegrupper, såsom forbrugsvarer (sprøjter, kanyler, sårpleje mm.), høreapparater, konsulenttydelser samt apparatur og instrumenter (scannere, dialyseapparater,

pacemakere, røntgenapparater mm.) Eftersom RoHS kun regulerer elektrisk og elektronisk udstyr, er det kun varegrupperne høreapparater samt apparatur og instrumenter, der vurderes til at være omfattet af forslaget.

For de nuværende 8 produktkategorier under RoHS vurderer Kommissionen, at omstillingsomkostningerne har ligget på ca. 1,9 % af omsætningen, hvoraf ca. en tredjedel gik til den tekniske omstilling, mens to tredjedele er gået til administration. For apparatur og instrumenter ville det i 2006 have svaret til ca. 20 mio. kr. Dette tal forventes dog at være lavere specielt for ikke-specialiseret medicinsk udstyr, dels pga. den forlængede overgangsperiode samt de mange undtagelser og dels, fordi der for de fleste standardkomponenter efterhånden kun findes RoHS-kompatible typer på markedet. Hertil kommer at den danske industri på nuværende tidspunkt skal overholde de danske særregler for bly, kviksølv og cadmium. Der er dog så mange undtagelser for medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr i de danske særregler, at det er tvivlsomt, om de danske medico-producenter kan betegnes som værende omstillet til at overholde RoHS for bly, kviksølv og cadmium.

For producenter, der allerede overholder RoHS, ligger de årlige udgifter i forbindelse med RoHS på ca. 0,04 % af omsætningen. I 2006 ville det have svaret til ca. 400.000 kr.

De marginalt forøgede udgifter kan slå igennem på prisen på medicinsk udstyr men effekten vurderes til at ligge inden for de normale prisudsving.

På den anden side vurderes forslaget at ville medføre færre farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter. Det vil nedsætte eksponeringen af forbrugerne, hvilket vil medvirke til en om end beskeden forbedring af befolkningens generelle sundhedsniveau og dermed færre udgifter til sundhedsvæsenet.

Forslaget vil desuden medføre færre farlige stoffer i affaldsstrømmen, som forventes at kunne medvirke til færre udgifter til affaldshåndtering.

Forslaget kan få statsfinansielle konsekvenser. Eventuelle udgifter finansieres efter gældende retningslinjer.

Samfundsøkonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser

Medico-branchen i Danmark repræsenterer virksomheder, der udvikler, producerer og sælger medicinsk udstyr. Konsekvenserne for medico-branchens produktion af apparatur og instrumenter er beskrevet under afsnittet om de statsfinansielle konsekvenser.

Medicobranschen producerer ud over apparatur og instrumenter også høreapparater. Høreapparaterne udgør en relativ stor andel (28 %) af den samlede omsætning af medicinsk udstyr i medico-industrien. Det skønnes, at producenterne af høreapparater, på linje med producenterne af apparatur og instrumenter, vil få udgifter i forbindelse med omstillingen til RoHS, der ligger inden for de normale prisudsving og sædvanlige omkostninger i forbindelse med den teknologiske udvikling.

Generelt er den danske eksport af medicinsk udstyr større end importen. Importen er ca. 2/3 af omsætningen. Danmark har allerede generelle begrænsninger ifm. import og salg af produkter, der indeholder bly, kviksølv og cadmium. Der er dog mange undtagelser for medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr i de danske særregler. Den danske produktion er muligvis på enkelte

områder allerede omstillet i forhold til Kommissionens forslag, hvilket vil kunne ses som en konkurrencemæssig fordel for de områder i den danske medico-branche.

I udkastet foreslås endvidere, at produkter, der er omfattet af RoHS, skal CE-mærkes. I forbindelse hermed skal der udfyldes overensstemmelseserklæringer. Dette vil give en forøgelse af de erhvervsadministrative byrder. Det skønnes dog at være en marginal forøgelse, idet CE-mærkning og dermed overensstemmelseserklæringer for elektriske og elektroniske produkter allerede er påkrævet i forbindelse med anden regulering.

Samlet set vurderer Kommissionen, at forslaget vil indebære positive nettofordele for samfundsøkonomien, om end de formentlig er små.

I formandskabets kompromisforslag er anvendelsesområdet ændret fra at være defineret af udtømmende produktlister til at være et åbent anvendelsesområde, hvor alt elektrisk og elektronisk udstyr er omfattet, med mindre det er specifikt undtaget. Danmark har fået lavet en konsekvensanalyse af at indføre et bredt anvendelsesområde uden produktkategorier. Konsekvensanalysens resultater støtter op om fordelene ved et bredt anvendelsesområde. For så vidt angår de gråzoneprodukter, som i dag ikke er omfattet af RoHS og som ved det ændrede anvendelsesområde vil blive omfattet, viser vurderingen, at der generelt ikke forventes højere omkostninger for gråzoneprodukterne i forhold til de produkter, som allerede er omfattet af direktivet. For enkelte produkttyper kan der dog være tale om forøgede administrative byrder.

Danmark har fremsat et forslag om optagelse af HBCDD, DEHP, BBP, DBP og MCCP. For at underbygge forslaget om optagelse af flere stoffer har Danmark fået lavet en konsekvensanalyse. Analysen viser, at der er alternativer på markedet, der allerede er i brug i stor udstrækning. Alternativerne er undersøgt for en lang række effekter, og alternativerne er på mange områder mindre miljø- og sundhedsskadelige. Desuden tyder resultaterne på, at alternativerne også vil være et bedre valg i forhold til andre effekter, men for disse er der dog ikke så mange data til rådighed. Rapporten har ikke kunne hverken be- eller afkræfte, at DBP og BBP anvendes i elektronik, men da de anvendes i PVC, og PVC anvendes i elektronik, er sandsynligheden meget stor. Omkostninger ved at substituere stofferne ligger mellem 0,5 millioner Euro/år for det billigste stof til 25 millioner Euro/år for det dyreste stof samlet set i EU, afhængig af hvilket alternativ, der vælges. Dette ligger langt lavere end omkostninger for de nuværende stoffer i direktivet.

Beskyttelsesniveau

Hvis produktkategorierne medicinsk udstyr og måle- og overvågningsudstyr optages i RoHS, skønner Kommissionen, at det vil spare den europæiske affaldsstrøm for 1414 tons bly, 2,2 tons cadmium, 30 kg kviksølv, 800 kg Krom VI, samt et antal tons flammehæmmere (PBB og PBDE), som er mindre end 10 tons. Det fremsatte forslag vil dermed lette affaldshåndteringen og forbedre beskyttelsen af sundhed og miljø markant.

Det er foreslået, at elektrisk og elektronisk udstyr skal CE-mærkes. Dette vil muligvis forbedre overholdelsen af direktivet og dermed miljøbeskyttelsen. Her skønnes dog at være tale om en mindre forbedring.

Danmark har generelle begrænsninger ifm. import og salg af produkter, der indeholder bly, kviksølv og cadmium. Der er dog ikke tale om totalforbud for de tre stoffer, da de nuværende danske regler

indeholder en række undtagelser. For de omfattede produkttyper er de danske grænseværdier på 100 ppm for bly og kviksølv, og 75 ppm for cadmium.

I RoHS er grænseværdien 1000 ppm for bly og kviksølv og 100 ppm for cadmium.

For kviksølv gælder det, at medicinsk udstyr og måleinstrumenter er undtaget fra de danske særregler. I praksis er der ingen produkter indenfor de to nye produktgrupper, hvor den danske grænseværdi på 100 ppm gælder. Det betyder, at der vil være tale om en stramning af reglerne for kviksølv ved optagelsen af de to nye produktgrupper under RoHS.

I forhold til de danske særregler for bly er det f.eks. tilladt at anvende bly i lodninger, legeringer og i elektroniske komponenter inklusiv ledninger. Det vil sige, at for disse anvendelser sikrer omarbejdningen af RoHS, at det tilladte indhold af bly sænkes fra 100 % til 0,1 % (1000 ppm). Og den største anvendelse af bly i elektroniske produkter er ifølge Kommissionen i lodninger.

Det vurderes derfor, at forslaget om at fastsætte grænseværdier for bly, cadmium og kviksølv for medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr samlet set - selvom grænseværdierne ved enkelte anvendelser muligvis øges marginalt - har en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark.

Specielt begrænsningen af bly i lodninger i medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr forventes at medføre en markant forbedret effekt på beskyttelsesniveauet.

Ligeledes vil forslaget indebære, at flere elektroniske produkter ikke må indeholde en særlig type krom og de meget problematiske bromerede flammehæmmere. Disse elementer vil betyde en positiv indvirkning på det danske beskyttelsesniveau.

Det bemærkes i øvrigt at både en grænseværdi på 1000 ppm (0,1%) og 100 ppm (0,01%), helt generelt vil være udtryk for et forbud mod at tilsætte bly og kviksølv til produkterne. Koncentrationer i det område vil typisk være urenheder.

I forslaget er der tilføjet udtømmende lister for produktgrupperne. De udtømmende lister vil medføre, at en række produkter, der på nuværende tidspunkt falder inden for de generelle produktkategorier, vil falde uden for anvendelsesområdet. De udtømmende lister vil derfor medføre en forringelse af miljøbeskyttelsesniveauet, hvis forslaget vedtages i sin nuværende form. Kommissionen har ikke medtaget de udgåede produkter i deres konsekvensvurdering.

Det er dog regeringens vurdering, at forslaget i sin nuværende udformning samlet set vil forbedre miljøbeskyttelsen, selvom om det sandsynligvis kun vil være marginalt.

6. Høring

Forslaget blev sendt i høring den 7. januar 2009 til 167 interessenter med høringsfrist den 2. februar 2009.

DI ITEK

DI ITEK, der er en underafdeling af Dansk Industri (DI), støtter CE-mærkningen idet de produkter, der er underlagt RoHS, også skal leve op til krav i andre CE-mærkningsdirektiver, hvorfor der ikke indføres nye administrative forpligtelser ved kravet om CE-mærkning.

DI ITEK er umiddelbart positive mht., at anvendelsesområdet totalharmoniseres og at listerne over produkter i de 10 produktkategorier er udtømmende. De mener dog ikke at listerne i deres nuværende form omfatter alle elektriske og elektroniske produkter. De mener også, at der stadigvæk er mange muligheder for individuelle fortolkninger.

DI ITEK mener desuden at de to undtagelser:

- udstyr, der specifikt er udformet til at være en del af en anden type udstyr, som ikke falder under direktivets anvendelsesområde, og som kun kan fungere som en del af dette udstyr og
- udstyr, der ikke skal bringes i omsætning som en enkel funktionel eller kommerciel enhed, vil kunne give anledning til individuelle fortolkninger.

DI ITEK foreslår i stedet, at direktivet baseres på en generel definition af elektrisk og elektronisk udstyr.

Fælles Faglig Forbund

Fælles Faglig Forbund (3F) støtter forslaget, men ser dog gerne, at tilføjelsen af produktkategorierne medicinsk udstyr samt måle og overvågningsudstyr sker tidligere end 2014, samt at den trinvis ikrafttrædelse bliver så kort som muligt. 3F bygger deres forslag på den generelle holdning, at hvis stoffer er farlige og problematiske bør brugen forbydes hurtigst muligt

Landsorganisationen i Danmark

Landsorganisationen i Danmark (LO) støtter de foreslåede ændringer af RoHS-direktivet, men ser dog gerne, at ændringerne i ROHS om begrænsning af indhold af visse farlige stoffer i måle- og overvågningsudstyr træder i kraft tidligere end 2012, samt at den trinvis ikrafttrædelse bliver så kort som muligt.

Det Økologiske Råd

Det Økologiske Råd mener, at mange forventede, at der i forbindelse med revisionen af RoHS-direktivet, ville blive inkluderet flere stoffer. Det Økologiske Råd fremhæver, at fremsynede producenter har arbejdet målrettet mod udfasning af yderligere farlige stoffer. De fremsynede producenter har vist, at det er muligt, at producere produkter og komponenter uden bromerede flammehæmmere, PVC og ftalater. Det Økologiske Råd er derfor skuffet over, at lovgivningen ikke følger disse producenters udviklingsarbejde op med lovmæssige stramninger allerede nu.

Det Økologiske Råd fremfører, at den bromerede flammehæmmer HBCDD er skadelig for udviklingen af fostres nervesystem, ftalaten DEHP er hormonforstyrrende og er i dag klassificeret som fosterskadende og skadelig for reproduktionsevnen. Både bromerede flammehæmmere og ftalater kan afgives til indemiljøet hos forbrugeren, når elektronikprodukterne bliver varme under brug. Stofferne er også skadelige for arbejdere i produktions- og affaldsfasen for elektronikprodukterne.

Det Økologiske Råd vurderer, at det kan tage flere år, før HBCDD, DEHP, BBP og DBP er færdigvurderet i REACH-systemet. I denne periode får udviklingen indenfor elektroniske og elektriske produkter dermed ingen lovgivningsmæssig støtte til udfasning af unødvendige og problematiske stoffer. Det Økologiske Råd mener derfor, at RoHS-direktivet ikke skal afvente REACH, men allerede nu forbyde stofferne.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv mener, at når medicinsk udstyr og udstyr til måling og overvågning bliver omfattet af RoHS-direktivet, vil det pålægge virksomheder, der importerer eller producerer denne type udstyr, nye administrative forpligtelser, som de på nuværende tidspunkt ikke er klar over. Dansk Erhverv mener derfor, at det vil være nødvendigt at iværksætte en oplysningskampagne, ligesom det er væsentligt at fastholde en overgangsperiode, der sætter virksomhederne i stand til at kunne overholde de nye regler uden at være nødt til at kassere allerede producerede apparater.

Dansk Erhverv mener desuden, at forslaget om at totalharmonisere produktlisterne i de respektive produktkategorier, i en vis udstrækning, vil gøre det enklere for virksomhederne at beslutte, hvorvidt et konkret produkt er omfattet af reglerne. Det vil dog afstedkomme et behov for at beskrive, hvordan listerne kan opdateres. Det er i den sammenhæng vigtigt, at opdateringsprocedurerne er gennemsikkelige for virksomhederne, så inkludering af nye produkter i listerne sendes i høring hos berørte brancher og herudover varsles i god tid.

Dansk Producentansvarssystem/WEEE-SYSTEM

Dansk Producentansvarssystem påpeger, at forslaget indebærer at Kommissionen via komiteproceduren løbende skal tilføje nye specifikke produkter til listerne inden for de forskellige produktkategorier. WEEE-System har iagttaget, at de medlemsstater, der ved implementeringen af direktivet på nationalt plan valgte denne metode i 2005/2006 alle har forladt fremgangsmåden igen, fordi metoden ikke var velegnet.

Dansk Producentansvarssystem er af den opfattelse, at der skal foreligge en enkel og gennemsikkelig metode til identifikation af, hvorvidt udstyr er omfattet af direktivet. Dette er uafhængigt af om, der udvikles produktlister eller ej. En sådan metode eksisterer ikke i dag. Metoden bør være ensartet og offentlig kendt.

Dansk Producentansvarssystem foreslår derfor, at Danmark arbejder for at gøre formålet med direktivet mere klart, herunder at specificere formålet med de enkelte undtagelser og hvorvidt udstyr er undtaget lovgivningen. Der skal samtidig etableres en enkel, transparent og harmoniseret metode til identifikation af, hvorvidt udstyr er omfattet af direktivet.

Affald danmark

Affald danmark mener, at en præcis definition af direktivets anvendelsesområde vil bidrage til at etablere lige konkurrencevilkår. Affald danmark bakker derfor op om de udtømmende produktlister - dog med den tilføjelse, at det bør sikres, at nye elektroniske produkter ikke falder udenfor, fordi de ikke konkret fremgår af den udtømmende liste.

Desuden bør fortolkningsmulighederne vedrørende anvendelsesområdet indskrænkes mest muligt. Derfor anbefales det at præcisere bestemmelsens ordlyd under art. 2, stk. 3, pkt. c), der siger at, *"udstyr, der ikke er beregnet til at blive bragt i omsætning som en enkeltstående funktionel eller kommerciel enhed ikke er omfattet af direktivet"*.

RenoSam

RenoSam kan generelt tilslutte sig, at produktlisterne gøres udtømmende og at definitionerne i direktivet gøres mere tydelige.

European Committee of Domestic Appliance Manufacturers

European Committee of Domestic Appliance Manufacturers (CECED) lægger vægt på, at direktivet bliver konsistent og velfungerende.

Importører og producenter skal have samme forpligtigelser mht. egenkontrol af elektriske og elektroniske produkter. CEDED foretrækker egenkontrol og CE-mærkning frem for kontrol af en tredje part. Der bør udvikles standarder for, hvordan virksomhederne kan udføre egenkontrol.

Definitionen af homogene materialer bør udvides med et mandat til, at der kan udvikles standarder for kemiske produkter.

Begrænsning af nye stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr bør håndteres som beskrevet i REACH artikel VIII. Henvisningen til "REACH metoden" opfattes dog som meget uklar. CECED mener at vurderingerne af stoffer skal baseres på en livscyklusrisikovurderingstilgang, og at tilgængelighed og pålidelighed af alternativer skal tages med i vurderingen.

CECED mener desuden, at behovet for at revidere en undtagelse bør vurderes individuelt i hver enkel sag.

Ingen Bemærkninger til udkastet.

Advokatrådet, Rigsrevisionen, Realkreditrådet og Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger til udkastet.

Sagen har været behandlet på et møde i Miljøspecialudvalget den 23. september 2009, hvor der indkom følgende kommentarer:

DI ITEK gav udtryk for, at man ikke ønsker industrielt udstyr og consumerables omfattet af forslaget. *DI ITEK* mente desuden, at RoHS burde opluges af REACH ved REACH-revisionen i 2012.

Dansk Erhverv ønskede heller ikke industrielt udstyr eller consumerables omfattet af forslaget, og begrundede det med, at industrielt udstyr ofte er stort og bygget sammen med ikke-RoHS produkter, hvilket gør det meget vanskeligt at undersøge, om udstyret overholder RoHS-reglerne eller ej. I forhold til consumerables var synspunktet, at f.eks. en CD ikke er et elektrisk eller elektronisk produkt og at det forplumre grænsen mellem RoHS og REACH, hvis sådanne produkter medtages under RoHS.

Greenpeace gjorde opmærksom på, at man fuldt ud kunne støtte Økologisk Råds skriftlige kommentar.

Der er indkommet skriftlige kommentarer fra *Økologisk Råd*, hvor organisationen gav udtryk for tilfredshed med, at regeringen ønsker at gå videre vedr. forbud mod kemiske stoffer og at der skal ses på stoffernes farlighed og eventuelle problemer i forbindelse med genanvendelse af materialer og affaldshåndtering, uden at afvente en risikovurdering under REACH.

Sagen blev behandlet i miljøspecialudvalget den 18. november 2010, hvor der ikke var bemærkninger.

Sagen blev behandlet i miljøspecialudvalget den 22. februar 2010, hvor der var følgende bemærkninger:

Greenpeace udtrykte enighed med regeringen i, at der skal være en selvstændig procedure for optagelse af nye stoffer under RoHS-direktivet. Organisationen fandt, at regeringen burde have foreslået endnu flere stoffer, end de fem, den har - især bromerede flammehæmmere og PVC burde være foreslået. Store, internationale elektronikproducenter havde allerede vist vejen og udfaset disse stoffer.

Økologisk Råd var overordnet tilfredse med regerings holdning til forslaget, men problematiserede snittet i forhold til undtagelser.

Greenpeace mente ikke, at den udlægning stemte overens med notatet. Organisationen gav udtryk for, at alle produkter skal være omfattet, med mindre der er tekniske vanskeligheder ved at lade dem være det. Baggrunden er, at RoHS-direktivet ikke handler om indsamling af produkter, men derimod at sikre, at en række særligt skadelige stoffer ikke anvendes, og organisationen kunne derfor ikke se det problematiske i at lade alt være omfattet.

Økologisk Råd mente, at princippet ved grænsedragningen burde være, at RoHS-direktivet ikke må være svagere end batteridirektivet.

Dansk Industri gjorde opmærksom på, at undtagne produkter vil skulle overholde REACH-reglerne, så de vil være reguleret - om end af REACH. Organisationen bemærkede også, at man ved grænsedragningen for RoHS-reglernes omfang bør holde sig for øje, at brugerne skal forholde sig til både RoHS- og REACH-reglerne.

7. Forhandlingssituationen

Forhandlingerne blev indledt i marts 2009 i arbejdsgruppen for miljø.

Under de første møder om forslaget hilste medlemsstaterne forslaget velkomment. Kun ét enkelt land havde ikke betænkeligheder ved de udtømmende produktlistor for produktkategorierne og der var et generelt ønske om at finde en bedre løsning.

På baggrund af drøftelserne i arbejdsgruppen har formandskabet udarbejdet et kompromisforslag, der løbende er blevet tilpasset. Anvendelsesområdet er ændret, så det nu omfatter al elektrisk og elektronisk udstyr, medmindre udstyret specifikt er undtaget i en generel undtagelse. Det betyder, at både produktkategorierne og produktlistor er blevet slettet fra Kommissionens forslag. Langt de fleste Medlemsstater bakker op om formandskabets forslag. På baggrund af formandskabets nye forslag med den brede definition af elektrisk og elektronisk udstyr diskuteres nu eventuelle generelle undtagelser fra direktivet.

Direktivet vil stadig indeholde muligheder for tidsbegrænsede specifikke undtagelser.

Det er stadigvæk uklart, hvordan landene forholder sig til begrænsning af flere stoffer i forbindelse med omarbejdningen

Parlamentets ordfører på RoHS forslaget har i sit første oplæg om forslaget foreslået, at den bromerede flammehæmmer HBCDD og blødgørerne/ftalaterne DEHP, BBP og DBP skal

begrænses i direktivet, samt at alle halogenerede flammehæmmere og PVC ligeledes skal begrænses. Ordføreren fremhævede, at fremtrædende virksomheder som Appel og Sony Ericson allerede har udfaset brugen af disse stoffer, og at virksomheder, der gør en indsats for at udfase farlige stoffer, skal bakkes op af lovgivningen.

Der er delte meninger blandt medlemslandene om, hvordan der fremover skal optages nye stoffer under RoHS. Nogle lande vurderer, at REACH vil håndtere risiko fra kemiske stoffer i artikler herunder elektrisk og elektronisk udstyr og dermed, at RoHS ikke behøver en mekanisme. De fleste lande mener dog, at RoHS skal have sin egen metode, der specielt tager hensyn til problemer i forbindelse med affaldshåndtering af udstyret, og som tager udgangspunkt i stoffernes iboende egenskaber.

Mens forhandlingerne har været i gang er den nye Lissabon traktat blevet vedtaget. Det har blandt andet betydning for de tidligere anvendte komitologiprocedurer, hvorved direktivet tilpasses. De tidligere anvendte procedurer ændres med Lissabon traktaten, men betydningen i forhold til omarbejdningen af RoHS er endnu ikke afklaret. Det diskuteres stadig hvilke af de nye metoder, der skal finde anvendelse i RoHS, og betydningen af dette.

Harmoniseringen med varepakken er blevet modtaget uden større indsigelser.

8. Regeringens generelle, foreløbige holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til omarbejdning af RoHS-direktivet velkomment, da det er regeringens vurdering, at det samlet set vil kunne formindske brugen af farlige stoffer i flere typer af elektriske produkter.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at udvide direktivets anvendelsesområde med medicinsk udstyr samt måle- og overvågningsudstyr. Regeringen ser ingen umiddelbar grund til, hverken at medtage flere undtagelser eller at indføre yderligere forskydninger af ikrafttrædelsestidspunktet.

Regeringen kan ikke støtte Kommissionens forslag om tilhørende udtømmende produktlister. De udtømmende lister vil forringe miljøbeskyttelsen og forøge den administrative byrde for staten, når nye produkter skal tilføjes via komitéproceduren. Desuden imødekommer forslaget ikke intensionen om at minimere nationale fortolkningsmuligheder, idet der stadigvæk er en række funktionelle beskrivelser af udstyret. Det løser heller ikke problematikken med de såkaldte gråzoneprodukter, som ikke hører til i nogle af kategorierne. Regeringen mener, at fortolkningsproblemerne bør løses ved brug af en mere generel definition af elektriske og elektroniske produkter.

I forbindelse med at der anvendes en generel definition til beskrivelse af anvendelsesområdet, er det nødvendigt at definere nogle generelle undtagelser, der tager hensyn til direktivets formål med at begrænse farlige stoffer i affaldsstrømmen af elektrisk og elektronisk udstyr. Regeringen vurderer, at disse generelle undtagelser skal formuleres således, at det nuværende beskyttelsesniveau ikke svækkes.

Det er regeringens vurdering, at en række produkttyper ikke entydigt kan opfattes som værende dækket af direktivet i dag. Det drejer sig om stationært udstyr og industrielt udstyr, som også kan anvendes i andre sammenhænge, professionelt udstyr, udstyr, der sælges fra virksomhed til

virksomhed uden at blive udbudt/markedsført, udstyr med flere funktioner og de såkaldte ”consumables” og tilbehør, dvs. produkter, der indsættes i elektrisk eller elektronisk udstyr, som f.eks. printerpatroner og lignende og som indeholder en eller flere elektriske komponenter.

Hvis nye typer af produkter eller gråzoneprodukter omfattes, vurderes det, at de skal have en passende overgangperiode for at minimere eventuelle administrative omkostninger.

Der skal ifølge forslaget gives undtagelser i de tilfælde, hvor de socioøkonomiske omkostninger er større end de positive miljøeffekter. Som udgangspunkt bakker regeringen op omkring brugen af socio-økonomiske analyser ifm. udarbejdning af reguleringstiltag. Den socio-økonomiske analyse muliggør en kvalificeret og informeret beslutning. Studier har dog vist, at socioøkonomiske studier ofte er belastede af mangelfulde datagrundlag, og dette bør reflekteres i, hvordan studierne skal anvendes. Regeringen mener derfor ikke, det er reelt muligt udelukkende at basere afgørelsen om, der skal gives en undtagelse eller ej på en socio-økonomiske analyse.

Hverken Kommissionen eller formandskabet har ikke foreslået flere stoffer inkluderet i forslaget. Regeringen ønsker at mindske brugen af halogenerede flammehæmmere, hvor det er teknisk og økonomisk muligt. Dette gælder specielt for elektriske og elektroniske produkter. Regeringen er desuden generelt bekymret over brugen af hormonforstyrrende stoffer i forbrugerprodukter og ønsker derfor at mindske brugen, hvor det er muligt. Dette gælder også for kemiske stoffer, der anvendes i elektriske og elektroniske produkter. Det er regeringens holdning, at reguleringen skal være formuleret således, at der via komitéprocedure løbende kan tilføjes nye stoffer. Med Lissabon traktaten er der vedtaget ændrede rammer for delegationsbeføjelser til Kommissionen. Regeringen vil løbende vurdere, hvilken komité metode, der skønnes mest hensigtsmæssig i forhold til at sikre den nødvendige kontrol og indflydelse fra medlemsstaterne.

De fire stoffer, der ifølge forslaget skal vurderes i REACH, står allerede på nuværende tidspunkt på kandidatlisten til godkendelsesordningen i REACH. Regeringen vurderer, at der med baggrund i konklusionerne i Kommissionens egen konsulentrapport, og den danske konsekvensanalyse, er belæg for at begrænse disse stoffer i RoHS sammenhæng med baggrund i, at RoHS bygger på farevurderinger og har udgangspunkt i forsigtighedsprincippet. Regeringen mener ikke, der er grund til at afvente en genvurdering af stofferne i REACH-sammenhæng. Da der er alternativer til rådighed på markedet, der anvendes i andre produkter, som f.eks. legetøj, er det regeringens holdning, at de allerede nu bør begrænses gennem RoHS. Dette vil betyde en forbedring af forslagets beskyttelsesniveau. Den danske konsekvensanalyse viser desuden, at det rent økonomisk er realistisk at gennemføre begrænsningen. De økonomiske udgifter kan desuden formindskes ved, at der indføres en forlænget overgangsperiode. Konsekvensanalysen kan hverken be- eller afkræfte, at de to ftalater BBP og DBP anvendes i elektronik, men da de anvendes i PVC, og PVC anvendes i elektrisk og elektronisk udstyr, er sandsynligheden for, at de to stoffer anvendes, meget stor. Ud fra et forsigtighedsprincip vurderer regeringen, at det er relevant at begrænse indholdet af BBP og DBP via RoHS.

Det er desuden regeringens holdning, at hvis der er belæg for det, skal andre problematiske stoffer optages i RoHS eller vurderes af Kommissionen med henblik på optagelse, under hensyntagen til de økonomiske omkostninger set i forhold til den forventede miljøgevinst.

Kommissionen foreslår, at farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr løbende skal vurderes efter REACH-proceduren. Det betyder dog, at stofferne hovedsageligt vil blive vurderet ud fra en

risikotilgang, hvor det tidligere har været fyldestgørende at se på stoffernes farlighed og eventuelle problemer i forbindelse med genanvendelse af materialer og affaldshåndtering. Regeringen mener, at begge tilgange skal kunne benyttes. Regeringen mener, at det er vigtigt at stoffer stadig kan vurderes på basis af deres farlighed og eventuelle problemer i forbindelse med genanvendelse af materialer og affaldshåndtering. Regeringen mener samtidig, at der skal gøres optimal nytte af den viden, der opbygges om farlige stoffer indenfor REACH-forordningen.

Det er regeringens holdning, at grænseværdierne fortsat skal gælde for homogene enkeltdele og at eventuelle problemer i forhold til at måle på små dele, f.eks. skal løses via tekniske standarder. Hvis grænseværdierne ændres til at gælde for hele produktet i stedet for hver homogen enkelt del vil det betyde, at der kan tilsættes væsentligt større mængder af de problematiske stoffer. Dette skyldes, at grænseværdierne er baseret på vægtmæssigt indhold. En sådan ændring vil betyde en markant forringelse af beskyttelsesniveauet.

Kommissionen lægger op til, at den via komitéprocedure kan fastsætte nærmere bestemmelser for ansøgninger om undtagelser. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at det vil fremme processen omkring undtagelserne. Herudover mener regeringen, at Kommissionen skal sikre sig, at al viden om RoHS kompatible alternativer fremskaffes.

I udkastet foreslås, at RoHS kompatible produkter CE-mærkes. Det bevirker, at produkter, der hører under RoHS' anvendelsesområde, ikke må sendes på markedet, før de har fået påført et CE-mærke. Regeringen støtter dette.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Rådssekretariatet sendte forslaget til medlemsstaterne den 16. december 2008. Kommissionen præsenterede udkastet på rådsmødet den 2. marts 2009. Der har efterfølgende været afholdt en række møder om forslaget i Miljøarbejdsgruppen.

Der er blevet sendt nærhedsnotat den 15. januar 2009 og grundnotat den 8. juli 2009 om forslaget til Folketingets Europaudvalg og Miljø- og Planlægningsudvalget.

Samlenotat om sagen er sendt til Folketingets Europaudvalg den 30. september 2009 i forbindelse med miljøministerens orientering af udvalget forud for rådsmødet (miljø) den 21. oktober 2009.

PUNKT 4

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) - (omarbejdning)

KOM (2008) 810 endelig

Revideret notat

Resume

Med baggrund i de hidtidige erfaringer med direktivet om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), anfører Kommissionen, at der er tre hovedformål med de foreslåede ændringer: At nedbringe de erhvervsadministrative omkostninger og byrder, der følger af direktivet uden herved at anfægte beskyttelsesniveauet, at sikre en mere effektiv gennemførelse af direktivet, samt at skærpe direktivets miljøeffekter.

Som de væsentligste ændringsforslag kan det fremhæves:

Kommissionen ønsker overfor medlemsstaterne at tydeliggøre og ensrette anvendelsesområdet for de to sammenhængende direktiver vedr. elektronikaffald (WEEE) og vedrørende farlige stoffer i elektroniske produkter (RoHS). Dette foreslås opnået ved at opstille bindende lister over de produkter, som direktiverne omfatter. Listerne vil blive suppleret gennem en komitologiproducere, idet det foreslås, at listerne fremover skal høre under RoHS-direktivet, der er et totalharmoniseringsdirektiv efter traktatens artikel 95 om det indre marked.

Der stilles endvidere forslag om en WEEE-indsamlingsprocent på 65 %, og målsætningen skal gælde for alle typer elektrisk og elektronisk udstyr (EEE). Indsamlingsprocenten fastsættes som funktion af indsamlet WEEE i forhold til mængden af EEE markedsført de to foregående år. Den foreslåede indsamlingsprocent skal opnås hvert år og første gang i 2016. De økonomiske konsekvenser for Danmark af den forhøjede målsætning vurderes til ca. 20 mio. kr. årligt til en mere borgernær indsamling af småt elektronikaffald, og yderligere udgift på 7 mio. kr. i de år, hvor der gennemføres informationskampagner. Øgede udgifter forventes afholdt af producenterne.

Producenter af EEE foreslås herudover at blive defineret og registreret på samme måde i alle medlemsstater. En producent skal kunne indberette alle krævede oplysninger for hele EU i en enkelt medlemsstats producentregister, som efterfølgende skal udveksle de nødvendige oplysninger med de øvrige medlemsstater. Hermed ønsker kommissionen at mindske den administrative byrde for producenterne. Kommissionen forventer, at forslaget vil udgøre en samlet besparelse for producenterne i EU.

1. Status

Kommissionen oversendte den 8. december 2008 ovennævnte forslag til Rådet og Parlamentet. Rådssekretariatet udsendte forslaget til medlemsstaterne den 16. december 2008, og forslaget forelå i dansk oversættelse den 22. december 2008. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Et nærhedsnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. januar 2009. Et grundnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. februar 2009.

Notat om sagen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. september 2009 i forbindelse med miljøministerens orientering af udvalget forud for rådsmøde (miljø) den 21. oktober 2009.

Det spanske formandskab har meddelt, at der forventes afstemning i Europa-Parlamentets ENVI komite i maj 2010 og afstemning af ændringsforslag i plenarforsamlingen i juni 2010.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører 3 grundlæggende årsager til at foreslå ændringer af direktivet om affald fra elektriske og elektroniske produkter (WEEE). For det første de tekniske, retlige og administrative problemer, som de hidtidige erfaringer med direktivet har blotlagt. For det andet som et led i Kommissionens generelle Lissabon-strategiske målsætning om at forenkle EU-lovgivningen, og endelig for det tredje for at følge op på revisionsbestemmelsen i direktivet, der lægger op til at revurdere direktivets indsamlingsmålsætning. De væsentligste ændringer i direktivet vedrører herefter:

Anvendelsesområdet (artikel 2)

Direktivets anvendelsesområde berøres via to grundlæggende ændringsforslag.

A. Bindende og udtømmende produktlister.

Direktivets anvendelsesområde henviser til anvendelsesområdet for RoHS-direktivet om begrænsninger i anvendelsen af farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Dette sker konkret gennem at flytte Bilag 1 med produktkategorier og produktlister fra WEEE- til RoHS-direktivet. WEEE-direktivet er et minimumsdirektiv efter EF-traktatens artikel 175, og de nuværende produktlister i Bilag 1 i WEEE-direktivet er eksemplificerende. RoHS-direktivet er et indre markedsdirektiv efter EF-traktatens artikel 95. Kommissionens forslag indebærer således at produktlisterne i RoHS-direktivet gøres bindende og udtømmende. Bilagene i såvel WEEE- som RoHS-direktivet, herunder bilaget med produktlisterne, kan som hidtil ændres ved komitologi efter høring af producenter, genvindings- og behandlingsvirksomheder, miljøorganisationer og arbejdstager- og forbrugersammenslutninger.

Kommissionens forslag om bindende og udtømmende produktlister vil gælde for RoHS overensstemmelse, men produktlisterne vil kun være bindende men ikke udtømmende for så vidt angår affaldsbehandling efter WEEE-direktivet. WEEE-direktivet er netop et minimumsdirektiv og refererer til EF-traktatens artikel 175, og muligheden for at lade flere typer EEE være omfattet af WEEE-direktivet er blevet eksplicit påpeget af Kommissionen.

Kommissionen har også forsøgt at tydeliggøre, hvilke former for udstyr der er undtaget fra direktivet ved hjælp af mindre ændringer til direktivets generelle undtagelsesbestemmelser. Således uddybes det bl.a. i det omarbejdede WEEE-direktiv, at direktivet kun gælder for udstyr, der markedsføres som enkeltstående funktionelle eller kommercielle enheder.

B. Typer af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) klassificeres som affald fra husholdninger eller erhverv.

Fremover skal typer af WEEE, der kan forekomme i både husholdninger og erhverv, klassificeres og opdeles som værende enten 'affald fra private husholdninger' eller 'affald fra andre brugere end

private husholdninger'. Opdelingen skal afgøres gennem komitologi og skal bl.a. bygge på, hvor stor en andel af udstyret, der sælges til hver af de to brugergrupper. Resultatet kan blive to udtømmende positiv-lister for de produkttyper, som kan anvendes i såvel husholdninger som i erhverv. En liste med de produkttyper, der er blevet klassificeret som husholdningsprodukter og derfor ved bortskaffelse altid skal betragtes som værende WEEE fra private husholdninger. Og en anden liste med de produkttyper, der er blevet klassificeret som produkter til 'andre brugere end private husholdninger' og ved bortskaffelse altid skal betragtes som WEEE fra erhverv. Indtil denne klassificering har fundet sted via komitologi, vil reguleringen af delområdet være uændret. Forslaget vurderes at have til formål at sikre en mere konsekvent overholdelse af direktivets finansieringsbestemmelser i artikel 12.

Tilpasning og præcisering af direktivets producent definition (artikel 3)

Definitionerne tilpasses bl.a. definitionerne i det nye affaldsdirektiv (2008/98/EF). Definitionen af 'producent' udvides og tilpasses især med henblik på det nye indhold i artikel 16 om registrering og producentregistre. En importør er stadigvæk dækket under producentbegrebet. Det gøres klart, at direktivet definerer en producent til at være den, der bringer EEE i omsætning i Fællesskabet.

Ny artikel 6 om bortskaffelse og transport af indsamlet affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)

Artiklen forbyder medlemsstaterne at bortskaffe ubehandlet, særskilt indsamlet WEEE. Medlemsstaterne skal sikre, at indsamling og transport af særskilt indsamlet WEEE udføres på en måde, der optimerer genbrug og genanvendelse og isolering af farlige stoffer.

Artiklen vurderes at være begrundet i kommissionens informationer/rapporter om, at store dele af det særskilt indsamlede WEEE i EU ikke bliver håndteret korrekt og dermed ikke sikrer genanvendelse af sekundære råmaterialer og isolering af farlige stoffer.

Skærpet målsætning for indsamling af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (artikel 7)

Artiklen omfatter nu en målsætning for mængden af særskilt indsamling af WEEE, mens målsætning for nyttiggørelse er flyttet til artikel 11.

Målsætningen for den særskilte indsamling af WEEE er væsentligt skærpet. Den samlede vægt af særskilt indsamlet WEEE fra 'private husholdninger' og 'andre brugere end private husholdninger' skal nu udgøre mindst 65 % af den gennemsnitlige vægt af EEE, der er bragt i omsætning på markedet i de to foregående år i medlemsstaten. For danske husholdninger svarer dette til krav om indsamling af ca. 87.000 tons WEEE, og der blev indsamlet ca. 82.000 tons WEEE fra danske husholdninger i 2007. Det nuværende WEEE-direktiv har en målsætning om særskilt indsamling af WEEE fra private husholdninger på mindst 4 kg WEEE pr indbygger pr år (svarende til indsamling af ca. 22.000 tons WEEE i Danmark).

Det må antages, at særskilt indsamlet EEE/WEEE til genbrug kan medregnes i opnåelsen af 65 %, fordi denne mængde til genbrug må indregnes i opnåelse af nyttiggørelsesmål (se senere vedrørende artikel 11). Danmark registrerer i dag ikke mængden af EEE/WEEE til genbrug. Det er uklart, hvorledes mængden af EEE/WEEE til genbrug skal kunne registreres, og hvilke øgede omkostninger der evt. vil medgå hertil.

Der skal gennem komitologi fastsættes en fælles metode til at beregne den samlede vægt af markedsført EEE. Denne formulering er i overensstemmelse med, at der konsekvent i

direktivudkastet nu tales om indberetning af EEE og WEEE i vægt, og muligheden for at indberette i antal i stedet for som vægt er slettet.

Medlemsstaterne skal sikre, producenterne opnår en indsamlingsprocent på 65 % hvert år - første gang i 2016. Medlemsstater kan indrømmes overgangsforanstaltninger via komitologi i tilfælde af, at de har vanskeligheder med at opfylde indsamlingsmålet i tide på grund af særlige nationale omstændigheder. Det foreslås, at Europa-Parlamentet og Rådet foretager en fornyet granskning af indsamlingsprocenten i 2012 bl.a. med henblik på eventuelt at fastsætte en særskilt indsamlingsprocent for udstyr til køling og frysning ud fra en rapportering fra Kommissionen.

Skærpede regler for overførsler af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (artikel 10)

Grundlæggende fastholdes det, at overførsel af WEEE skal finde sted i overensstemmelse med den gældende transportforordning. Som noget nyt skal der imidlertid via komitologi fastsættes udførlige regler for, hvad det vil sige, at behandlingen af WEEE i lande uden for EU/OECD er i overensstemmelse med de opstillede krav i WEEE-direktivet. Dette er en forudsætning for, at denne eksport af WEEE må finde sted, og at denne WEEE-mængde må indregnes i opfyldelse af nyttiggørelsesmålene opstillet i artikel 11.

Skærpede nyttiggørelsesmålsætninger og inddragelse af medicinsk udstyr (artikel 11)

Alle målsætninger er sat op med fem procentpoint, og alt særskilt indsamlet WEEE sendt i behandling må indregnes i opfyldelsen af målsætningerne. Målsætningerne beregnes som vægtprocent af særskilt indsamlet WEEE, der sendes til nyttiggørelsesvirksomhederne. Det er hermed nyt, at WEEE forberedt med henblik på genbrug må indregnes. Dette gælder uanset, om genbruget vil finde sted i medlemsstaten eller eksempelvis i et land uden for OECD, så længe reglerne for overførsel og behandling af WEEE er overholdt. Begrebet 'forberedelse med henblik på genbrug' er nyt og defineres i EU's affaldsdirektiv (2008/98/EF), som medlemslandene skal implementere inden 12. december 2010.

Der er som noget nyt opstillet målsætninger for 'Nyttiggørelse' og for 'Genbrug og genanvendelse' for kategori 8 'Medicinske anordninger'. Disse målsætninger for kategori 8 svarer til målsætningerne for kategorierne: 2 Små husholdningsapparater, 5 Belysningsudstyr, 6 Elektrisk og elektronisk værktøj, 7 Legetøj og fritids- og sportsudstyr og 9 Overvågnings- og reguleringsinstrumenter. Disse kategorier har de laveste målsætninger af de ti forskellige EEE-kategorier med mindst 75 % til nyttiggørelse og mindst 55 % til genbrug og genanvendelse. Dette er den største forskel i direktivet mellem nyttiggørelsesmål og mål for genbrug og genanvendelse, hvilket betyder, at en væsentlig mængde WEEE indenfor disse seks produktkategorier (20 vægtprocent) tillades at gå til forbrænding med høj energieffektivitet.

Alle ti kategorier af WEEE har hele tiden været omfattet af krav om særskilt indsamling, men det er først nu, at der opstilles nyttiggørelsesmål til det indsamlede WEEE fra kategori 8 Medicinske anordninger. WEEE-direktivet har således været anderledes end RoHS-direktivet, som først nu med de foreslåede ændringer i det omarbejdede direktiv kommer til at omfatte kategori 8 Medicinske anordninger og kategori 9 Overvågnings- og reguleringsinstrumenter.

Finansiering af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) fra private husholdninger (artikel 12 og præambel 19)

Kommissionen fremhæver, at producenterne bør finansiere indsamlingen af WEEE i hele affaldskæden for at undgå ukorrekt behandling og illegal eksport af WEEE samt skabe lige

konkurrencevilkår i hele EU. Artikel 12 nævner nu, at ”medlemsstaterne tilskynder i de relevante tilfælde producenterne til at finansiere alle omkostninger i relation til indsamlingssteder til WEEE fra private husholdninger”.

Oplysninger til brugerne om omkostninger og særskilt bortskaffelse af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (artikel 14)

Det gøres nu permanent, at producenterne ved salg af nye produkter må gøre køberne bekendt med omkostningerne til indsamling, behandling og miljørigtig bortskaffelse.

Medlemsstaterne skal fortsat sikre, at brugerne af EEE i private husholdninger får de nødvendige oplysninger om, at WEEE skal indsamles særskilt, om de forskellige ordninger til den særskilte indsamling og om de potentielle skadelige virkninger, som farlige stoffer i EEE kan afstedkomme. Medlemsstaterne kan fortsat kræve, at disse oplysninger skal gives af producenter og/eller distributører.

Nye regler for producent registrering, samt oplysninger og rapportering (artikel 16)

Denne artikel indeholder en grundlæggende ændring af WEEE-direktivet, idet en producent nu skal kunne indføre alle relevante oplysninger vedrørende virksomhedens salg af EEE og håndtering af WEEE i alle medlemsstater gennem en detaljeret registrering i en enkelt medlemsstats producentregister. Indberetningerne skal anvendes til at kontroloverbåge producenternes finansieringsforpligtelser med hensyn til håndtering af WEEE fra såvel ’private husholdninger’ som ’andre brugere end private husholdninger’. Formatet og hyppigheden af producenternes indberetning til producentregistret skal fastsættes gennem komitologi.

Hensigten med den foreslåede ændring er at mindske den administrative byrde for virksomhederne ved at harmonisere registreringen af producenter og producenternes rapportering i EU. Som en konsekvens heraf er det foreslået, at de nationale registre skal være indbyrdes kompatible. Producentregistrene i medlemsstaterne skal med andre ord udveksle oplysninger indbyrdes om markedsførte mængder EEE i de forskellige medlemsstater. Producentregistrene skal også udveksle informationer vedrørende overførsler af midler vedrørende overførslen af EEE og WEEE mellem medlemsstaterne, idet der ved midler forstås de enkelte virksomheders økonomiske omkostninger i forbindelse med varetagelse af producentansvaret.

Medlemsstaterne skal fortsat indsamle oplysninger hvert år om markedsført EEE og håndteret WEEE for de enkelte kategorier, herunder WEEE som er genbrugt eller eksporteret. Medlemsstaterne skal hvert tredje år indberette disse data til kommissionen. Oplysningerne skal angives i vægt, - muligheden for at indberette i antal er fjernet.

Skærpede bestemmelser om Inspektion og overvågning (artikel 20)

Der er øget fokus på inspektion og overvågning af implementeringen af direktivet i udkastet til det omarbejdede WEEE-direktiv. Det kræves som minimum, at der skal foregå en inspektion og overvågning af eksport af WEEE ud af EU for at sikre, at dette finder sted i overensstemmelse med transportforordningen (jævnfør de konkrete henvisninger hertil i artikel 10 i det omarbejdede WEEE-direktiv). Overvågningen af overførsel af WEEE skal ske i overensstemmelse med minimumskravene opstillet i det nye, ændrede bilag 1. Umiddelbart vurderes den nuværende danske inspektion og overvågning at opfylde kravene i bilaget, men det kan ikke udelukkes, at minimumskravene kan medføre forøgede udgifter for stat eller erhverv. Det er ikke muligt at anslå omfanget af evt. øgede udgifter.

Det kræves desuden, at medlemsstaternes inspektion også som minimum skal undersøge, om behandlingsvirksomhedernes processer er i overensstemmelse med affaldsdirektivet og med det omarbejdede WEEE-direktivs bilag II med behandlingskrav til WEEE.

Nyt Bilag I vedr. minimumskrav til overvågning af overførsler af affald fra elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)

Bilaget opstiller minimumskrav til overvågning af overførsler af WEEE som nævnt i artikel 20 stk. 2. Konkret beskrives, hvordan det skal kontrolleres, at det udførte som hævdet af eksportøren er EEE eller WEEE egnet til og med henblik på genbrug og derfor lovligt kan eksporteres til lande uden for EU. Bilaget erstatter den gældende vejledning på området med bindende retningslinjer.

Svensk formandskabs reviderede kompromisforslag af 14. december 2009

De vigtigste ændringer i det svenske formandskabs reviderede kompromisforslag:

Bilaget med kategorier (flyttet tilbage i WEEE-direktivet) er ændret, så de 10 kategorier er sammenlagt og ændret til 5 kategorier, som foreslået af Danmark. Produktlisterne forbliver eksemplificerende som i nuværende direktiv. Det fastholdes, at udstyr skal indpasses i en af de nu 5 foreslåede kategorier for at være omfattet direktivet. Definitionen af EEE er ændret, så der alene omfattes udstyr, der udelukkende har elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter som energikilde.

Dual-use problematikken foreslås løst ved, at affald fra EEE anvendt af både private og af andre end private husholdninger altid skal betragtes som affald fra private husholdninger.

Det seneste kompromisforslag er formuleret mere klart med hensyn til, at en producent er den, der bringer et produkt i omsætning i en medlemsstat, således som det nuværende direktiv er implementeret i Danmark og de fleste andre medlemsstater. Det er modsat Kommissionens forslag om at definere en producent på Fællesskabsniveau.

Det konkretiseret, at det fremtidige fælles format på EU-niveau til registrering og indberetninger fra producenterne til producentregistre skal omfatte markedsførte mængder, kategorier og indberetningshyppighed, samt at online indberetning skal være mulig.

Det foreslås nu, at målsætningen om indsamlingsprocent beregnes som gennemsnit af markedsført udstyr over de seneste 3 år i stedet for de seneste 2 år, som foreslået af Kommissionen.

Kompromisforslaget forpligter fortsat medlemsstaten til at fremskaffe og videregive information til producenterne om alt indsamlet WEEE for at dokumentere den opnåede indsamlingsprocent, og alt indsamlet WEEE fra husholdninger fra alle indsamlingskanaler skal overdrages til producenterne, hvis producenterne har været forpligtiget til at finansiere alle omkostninger forbundet hermed i medlemsstaten.

3. Europa- Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver: At de foreslåede ændringer af direktivet vil bidrage til at effektivisere det indre marked; at målet om at forbedre den miljømæssige håndtering af WEEE ikke kan opfyldes effektivt, hvis medlemsstaterne handler hver for sig samt at de foreslåede administrative

forenklinger vedrører virksomheder, der er aktive i mere end en medlemsstat. Kommissionen vurderer på denne baggrund, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

5. Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser

Det gældende WEEE-direktiv 2002/96/EF er implementeret i Miljøbeskyttelseslovens §§ 9i-9o samt 9z-9å og ved Elskrotbekendtgørelsen nr. 664/2005 om håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr med to senere, mindre ændringer.

For WEEE fra husholdninger er det kommunerne, der er ansvarlige for at etablere indsamlingssteder, der er let tilgængelige for husholdninger i forhold til befolkningstætheden. Producenterne afhenter WEEE fra de kommunale indsamlingssteder. Producenterne er ansvarlige for en andel af WEEE, der svarer til deres markedsandel. Langt de fleste producenter har meldt sig ind i en kollektiv ordning, der sørger for det praktiske med at håndtere affaldet. Producenterne kan som supplement til den kommunale indsamling selv indsamle WEEE. De skal indberette dette og bliver godskrevet denne mængde.

For WEEE fra erhverv er der individuelt producentansvar, således at hver enkelt producent er ansvarlig for det EEE, de har markedsført. Dette individuelle producentansvar kan dog løftes sammen med andre producenter i en kollektiv ordning.

Producenter skal registrere sig og indberette data om markedsførte mængder EEE og tilbagetagne mængder WEEE hos WEEE-System/Dansk Producentansvarssystem. Dansk Producentansvarssystem er en privat organisation, der har fået tildelt nogle kompetencer i henhold til reguleringen.

Såfremt udkastet til det omarbejdede WEEE-direktiv vedtages som fremlagt, skal Miljøbeskyttelsesloven og Elskrotbekendtgørelsen ændres. De vigtigste ændringer er i forhold til:

- Definition af producent
- Koordineret registrering og indberetning af data
- Omfattet udstyr (scope) – lister flyttes fra WEEE-direktiv til RoHS-direktiv
- Indsamlingsmål på 65 %

Statsfinansielle konsekvenser

Det vurderes, at direktivforslaget vil indebære behov for 1 årsværk i forbindelse med implementering, hvilket afholdes af indenfor Miljøministeriets eksisterende udgiftsrammer. Finansiering af evt. ekstraudgifter i forbindelse med de skærpede bestemmelser om inspektion og overvågning jf. art. 20, sker efter gældende retningslinjer, når der foreligger et konkret skøn. Forslaget skønnes ikke at have andre direkte statsfinansielle konsekvenser.

Erhvervsadministrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Koordineret registrering og indberetning af data

Det foreslås at mindske den administrative byrde for producenter/importører ved at harmonisere producenternes forpligtelser angående registrering og rapportering - herunder at gøre producentregistrene i medlemsstaterne indbyrdes kompatible. Forenklingen af

registreringsforpligtigelsen vil, især for mindre producenter/importører af EEE, indebære en administrativ lettelse. Lettelsen er dog ikke så stor i Danmark som i EU som helhed, da det nationale indberetningssystem er enklere i Danmark end i de fleste andre medlemsstater.

Under forudsætning af at forslaget indebærer producentregistrering i kun én medlemsstat, modtagelse af data fra ét centralt register samt vedtagelse af klare og ensartede formater og datakrav skønner Dansk Producentansvarssystem, at etableringsomkostningerne af ny IT vil være 0,5-1,0 mio. kr. med løbende driftsudgifter på 0,1-0,5 mio. kr. årligt. Dette skal finansieres af producenterne.

Indsamlingsmål på 65 %

Med direktivforslaget lægges der op til at skulle fastsætte indsamlingsmål på 65 % for både WEEE fra husholdninger og fra erhverv.

Hvad angår indsamling af WEEE fra husholdningerne, så vurderes målet at kunne nås ved øget indsamling af småt elektronikaffald, hvilket vil kræve en yderligere indsats i form af øget information til borgerne og/eller en mere borgernær indsamling af disse typer WEEE. Det skønnes, at en landsdækkende oplysningskampagne med TV-spots, dagbladsannoncer og udarbejdelse af informationsmateriale vil koste ca. 7 mio. kr., og at kampagnen eventuelt skal gentages med nogle års mellemrum. Udgifterne til en mere borgernær indsamling af småt elektronikaffald vil medføre omkostninger på mindst 20 mio. kr. pr. år. Det forventes, at meromkostninger for producenterne/importørerne vil blive overvæltet på forbrugerne.

For så vidt angår indsamling af WEEE fra erhverv antages det, at dette WEEE allerede i dag håndteres i henhold til gældende lovgivning. Der mangler pt. et samlet datagrundlag for at vurdere den nødvendige indsats. En øget indsats skal i givet fald finansieres af producenterne.

Samlet set er det Miljøstyrelsens vurdering, at det for visse produktgrupper vil kræve en yderligere indsats at kunne opfylde det nye forslag til indsamlingsmål.

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Samlet set vurderes forslaget at indebære en positiv påvirkning af det eksisterende danske beskyttelsesniveau.

6. Høring

Forslaget har været udsendt i høring den 7. januar til 167 interessenter med frist til den 2. februar 2009.

Der er modtaget høringssvar fra følgende høringsparter: Advokatrådet, affald danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv (DE), De samvirkende Købmænd, DI ITEK, elretur, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) & Branchen ForbrugerElektronik (BFE), GenvindingsIndustrien (GI), Greenpeace Nordic, Installatørernes Organisation (TEKNIQ), IT-Branchen, KL, LO, Orgalime, RenoSam, Rigsrevisionen, Realkreditrådet, 3F, VVS- og El-Tekniske Leverandørers Brancheforening (VELTEK) & Foreningen af Fabrikanter og Importører af Elektriske Belysningsarmaturer (FABA) og WEEE-System/Dansk Producentansvarssystem (DPA-System).

Kommentarerne kan opdeles som følger:

3F og LO støtter forslaget uden kommentarer.

Anvendelsesområdet (artikel 2)

IT-Branchen, affald danmark, RenoSam, KL, DI ITEK og flere støtter, at WEEE-direktivets anvendelsesområde henviser til RoHS-direktivets anvendelsesområde.

DI ITEK, affald danmark, KL, GI, DPA-System, FEHA & BFE finder primært forslaget om udtømmende lister problematisk. Det påpeges bl.a., at en udtømmende liste med specifikt nævnte produkter til hver en tid vil være forældet, fordi der kommer nye produkter på markedet hele tiden. I stedet foreslås bl.a., at alt EEE som hovedregel er omfattet, og at der udarbejdes en negativliste over produkter, som ikke er omfattet.

DPA-System foreslår, at placering af produkter på såvel listen som udenfor må hvile på en ensartet og offentlig kendt metode. Endvidere bemærker DPA-System, at de medlemsstater, der oprindeligt valgte en metode med udtømmende lister i 2005/2006 alle har forladt fremgangsmåden igen, fordi metoden var uegnet.

elretur og KL støtter tydeliggørelse af WEEE-direktivets definitioner – særligt opdelingen af WEEE fra 'private husholdninger' (B2C) og fra 'andre brugere end private husholdninger' (B2B). KL finder dog, at opdelingen skal afgøres politisk og ikke indenfor rammerne af en udvalgsprocedure.

DE, GI, IT-Branchen og VELTEK & FABBA støtter ikke, at typer af WEEE klassificeres enten som B2B eller B2C. DE finder at, forslaget vil forhindre, at en leverandør og en kunde kan aftale, hvordan producentansvaret skal løftes i forbindelse med leverancer af produkter til erhvervsmæssig benyttelse. VELTEK & FABBA anfører for kategori 5 Belysningsudstyr, at B2B udgør det største salg og at dette udstyr ender som erhvervsaffald, også selv om produkterne kan anvendes i private husholdninger.

Indsamlingsprocent (artikel 7)

affald danmark, RenoSam, KL og flere støtter, at indsamlingsmålene fastsættes efter markedsførte mængder frem for det nuværende faste mål på 4 kg. pr. indbygger pr. år.

Med hensyn til beregningen af indsamlingsprocenten mener affald danmark og GI, at indsamlingsprocenten skal beregnes over en længere periode end de foreslåede 2 år.

Med hensyn til opnåelse af indsamlingsmålet mener elretur, DI ITEK og IT-Branchen, at målsætningen er vanskelig at opnå. elretur påpeger, at manglende registrering af eksport af funktionsduelige produkter vanskeliggør opnåelsen af målet.

DE og IT-Branchen foreslår, at indsamlingsmålet på 65 % skal være et samlet mål for alle produktgrupper.

FEHA & BFE støtter ikke indsamlingsmål som en fast procentdel af foregående års markedsførte mængde og anfører, at producenterne ikke har mulighed for at forhindre, at andre aktører tilegner sig WEEE.

Nyttiggørelsesmål (artikel 11)

affald danmark, RenoSam og KL støtter, at nyttiggørelsesmålsætningerne øges. Affald danmark finder, at dette kan sikre udvikling i behandlingskvaliteten. RenoSam ønsker krav om undersøgelse af WEEE-direktivets effekt på de europæiske producenters miljøpræstationer.

Med hensyn til højere måltal for genbrug finder affald danmark, DE og elretur det vigtigt, at store mål om direkte genbrug af WEEE ikke medfører eksport af produkter, der i løbet af kort tid ender som forurenende affald i andre dele af verden. elretur mener, at EU bør overveje, om det er ønskværdigt at fremme eksporten af brugte apparater ud af EU.

DE og GI mener endvidere, at det forhøjede krav til genbrug vil modvirke, at gamle og mere miljøbelastende produkter bliver udfaset fra markedet.

FEHA & BFE finder det problematisk, at lade genbrug og det dertil knyttede genanvendelsesmål indgå i WEEE-konceptet. De anfører endvidere, at det reelt ikke er muligt at få data om hvilket udstyr, der går til genbrug. Der skal i givet fald være krav om, at udstyret opfylder normer og standarder mht. sikkerhed, funktion, ydelse og dokumentation i lighed med nyt udstyr.

Finansiering af WEEE fra private husholdninger (artikel 12 og præambel 19)

DE, IT-Branchen, elretur, FEHA & BFE mener ikke, at producenterne skal pålægges at finansiere en større andel af tilbagetagningsudgifterne. DE, FEHA & BFE anfører, at Danmarks nuværende tilbagetagnings-ordninger, hvor producentansvaret starter ved de kommunale indsamlingssteder, er stabile og velfungerende og ser derfor ingen begrundelser for at pålægge producenterne større forpligtelser.

RenoSam finder det nyt, at direktivet entydigt opfordrer producenterne til at finansiere hele affaldskæden mht. håndtering af WEEE. RenoSam mener på den baggrund og i lyset af dårlige erfaringer med samarbejdet mellem kommuner og producenterne, at der i Danmark bør overvejes nye finansieringsmodeller for kommunernes indsamling af WEEE.

affald Danmark støtter, at producentansvaret kan udvides til at omfatte en eventuel husstandsindsamling, hvis det kan gennemføres på en administrativ enkel måde.

Greenpeace Nordic og KL finder, at forslaget mangler et økonomisk incitament i produktionen af elektronik, som fremmer affaldsforebyggelse og genanvendelse. Greenpeace foreslår en finansiell individualisering af virksomhedernes betaling for oparbejdningen af affald fra netop virksomhedernes egne produkter. På denne måde vil det blive interessant for virksomhederne at udvikle mere miljørigtige produkter, som er optimeret med hensyn til genanvendelse. Greenpeace Nordic ser ingen problemer i kollektive, fysiske indsamlings- og affaldsbehandlingssystemer, men for at muliggøre producent-specifik betaling for producentens egne produkter foreslår Greenpeace Nordic, at der gennemføres stikprøveundersøgelser, eller at hvert enkelt produkt mærkes med henblik på radio frekvens identifikation (RFID).

Registrering, oplysninger og rapportering (artikel 16)

Orgalime og DI ITEK støtter nye regler for producent registrering ved harmonisering af data og rapportering. Orgalime anfører, at dette dog forudsætter en total harmonisering af WEEE-direktivets anvendelsesområde, der ikke krydsrefererer til RoHS-direktivet. DI ITEK anfører, at det vil være en fordel, hvis en virksomhed ikke længere behøver at være repræsenteret i en given

medlemsstat for at kunne indrapportere til DPA-System og de kollektive ordninger. DI ITEK finder endvidere, at det skal præciseres, at registrering er en offentlig opgave.

DE, RenoSam, affald danmark, KL og flere støtter endvidere forslaget. RenoSam mener, det skal gøres nemmere for producenterne at blive registreret. affald danmark mener, det skal sikres, at forhandlere af importeret brugt elektronik registreres som importører og dermed deltager i betalingen for WEEE-ordningerne i det pågældende land. DE finder, at systemet vil løse mange af de problemer, der findes i relation til forskellige tolkninger af reglerne i de enkelte EU-lande.

DPA-System er enig i behovet for øget harmonisering på tværs af medlemsstaterne og finder, at der er behov for ensretning og informationsudveksling mellem de nationale registre.

Inspektion og minimumskrav til overvågning af overførsler af WEEE (artikel 20 og bilag I)

Genvindingsindustrien, elretur, FEHA & BFE, Affald Danmark og KL støtter minimumskrav for medlemsstaternes inspektion for at styrke håndhævelsen af WEEE-direktivet.

elretur finder, at de nye bestemmelser, herunder de foreslåede omfattende dokumentationskrav, kan dæmpe op for den nuværende betydelige eksport af produkter til lande med miljømæssigt dårlige behandlingsmuligheder for WEEE.

FEHA & BFE mener, at øget kontrol og overvågning imidlertid ikke kun bør gælde overførsler ud af EU men også mellem de enkelte EU-lande og anfører, at et forbud mod at overføre WEEE til lande uden en WEEE-lovgivning ville mindske den illegale eksport og forøge miljømæssig korrekt behandling.

Affald Danmark finder, at der bør etableres et klart og entydigt regelsæt, som samtidigt sikrer et ensartet niveau for tilsyn for samtlige behandlingsvirksomheder i hele Europa. Affald Danmark finder dette vil bidrage til en tilnærmelse af behandlingskvalitet i medlemsstaterne og dermed til mere lige konkurrencevilkår.

Specialudvalgshøring (Miljø)

Rammenotatet om forslaget har den 5. maj 2009 været forelagt miljøspecialudvalget i skriftlig høring. Der er modtaget bemærkninger fra seks interessenter.

DI tilkendegiver, at Regeringens holdninger generelt støttes. DI er enige i, at producenterne ikke nødvendigvis skal finansiere hele indsamlingskæden for WEEE fra private husholdninger. DI finder ikke, at producentbegrebet med fordel kan defineres på nationalt niveau i forhold til mulighederne for håndhævelse, men at der skal sikres en ensartet definition af producentbegrebet på EU-plan. Såfremt producentbegrebet defineres på nationalt niveau ønsker DI, at definitionen i Danmark så vidt muligt stemmer overens med de øvrige EU-landes.

KL finder, at innovationsniveauet indenfor området er lavt og bemærker, at der bør være tydelig økonomisk incitament til at fremme grøn innovation. KL finder det uhensigtsmæssigt, at udgiften for affaldsbehandlingen af elektronikskrot ikke afspejler produkternes miljøvenlighed.

FEHA tilkendegiver, at Regeringens holdninger generelt støttes. FEHA finder, at et mere ambitiøst mål for indsamling af WEEE kan være rimeligt, men at det ikke er rimeligt at pålægge

producenterne ansvaret for, at fastlagte indsamlingsmål bliver opfyldt, da producenterne ikke kan forpligte husholdningerne til at aflevere kasseret udstyr til producenternes ordninger.

3F tilkendegiver, at Regeringens holdninger støttes. 3F finder, det skal sikres, at selskaber, der indsamler affaldet, uddanner deres personale til at håndtere dette affald korrekt, således at der sker en endnu bedre genanvendelse end den allerede eksisterende.

Specialudvalgshøring (Miljø) den 23. september 2009:

FEHA mener, at et indsamlingsmål på 65 % er urealistisk højt. Dette især set i lyset af, at producenterne bliver gjort ansvarlige for at opnå målet. Producenterne kan ikke kontrollere, hvad der sker med WEEE fra forbrugere, forhandlere, skrothandlere m.fl., og meget WEEE går udenom det lovfæstede system. FEHA finder endvidere opgørelsesmetoden vedr. indsamlingsmålet på 65 % problematisk, og at det er uklart, om hver enkelt kategori skal opnå de 65 %.

DI ITEK syntes også, at opgørelsesmetoden vedr. indsamlingsmålet er vanskelig at håndtere. DI ITEK har uddybet sine synspunkter om indsamlingsmålet ved at videresende kommentarer fra interesseorganisationen Orgalime, og DI ITEK finder ikke disse synspunkter tilstrækkeligt refereret i høringsafsnittet.

Dansk Erhverv påpegede, at elektronisk udstyr bliver lettere. Hermed bliver opgørelsesmetoden, hvor der skal indsamles 65 vægt-% WEEE i forhold til markedsført EEE de to foregående år, et problem. Der skal derfor indsamles flere og flere stk. af givne produkttyper. Dansk Erhverv lagde også vægt på, at producent så vidt muligt burde defineres på Fællesskabsniveau, samt at producenterne ikke må pålægges at skulle finansiere hele indsamlingskæden af WEEE fra private husholdninger.

Greenpeace efterlyste forslag til gode ideer til, hvordan opgørelsesmetoden for indsamlingsmålet bedst kan fastlægges. Endvidere ønskede Greenpeace at få producentansvaret mere tydeligt. Her henvises til en bedre kobling til den enkelte producent for al indsamlet WEEE og betalingen herfor, f.eks. ved at kræve RFID-mærkning af alt elektrisk udstyr eller ved et pantsystem.

DI ITEK så gerne, at WEEE-direktivet får dobbelt hjemmel, så især produktbestemmelser referer til EU Traktatens artikel 95 og de øvrige til artikel 175.

Dansk Erhverv påpegede, at affaldshåndtering generer markedet, da der er forskellige regler i de enkelte medlemslande.

Det Økologiske Råd havde forud for specialudvalgsmødet fremsendt følgende skriftlige bemærkning: Det Økologiske Råd noterer med tilfredshed, at der anbefales øget kontrol, men vil gerne yderligere understrege, at man skal være på vagt overfor produkter der ”forberedes til genbrug”, og som eksporteres ud af EU. Der skal langt mere kontrol med, om sådanne produkter faktisk er funktionsduelige. Ofte er der reelt tale om skrot - eller meget slidte produkter, der bliver til affald i løbet af kort tid. Dette er svært at kontrollere, men det er muligt at registrere den pris der opnås. Det har således vist sig, at den pris, der opnås for produkter, der sendes til Afrika, er meget lav sammenlignet med de, der sendes til andre i-lande. Dette kan indikere, at der reelt er tale om skrot. Der bør arbejdes på, at producenter betaler ud fra produkters miljøbelastning og ikke kun markedsført mængder (altså betaler for omkostningerne ved deres egne produkter).

DI ITEK fremsendte efter mødte uddybende bemærkninger om, at de gerne ser hjemmel i artikel 95 for bestemmelser om produktdesign, mærkning og registrering, fordi produkterne har skullet mærkes og registreres forskelligt i medlemsstaterne. Endvidere finder DI ITEK, at bestemmelserne om anvendelsesområde, definitioner og producentansvar relateret til markedsføring af nye produkter også skal hjemles i artikel 95, mens bestemmelser relateret til målsætninger og affaldsbehandling bør henvises til artikel 175.

Orgalimes høringssvar til MST vedr. det omarbejdede WEEE-direktiv nævner bl.a. (ud over refererede i høringsafsnittet i den kommenterede dagsorden), at indsamlingsmålet på 65 % er urealistisk at nå for producenterne og fremfører primært de samme begrundelser som nævnt af FEHA på Miljøspecialudvalgets møde og refereret ovenfor.

Specialudvalgshøring (Miljø) den 18. november 2009:

Greenpeace påpegede, at det er vigtigt med et tydeligt individuelt producentansvar for at gøre produkter mest muligt miljøvenlige fra starten af.

Specialudvalgshøring (Miljø) den 22. februar 2010:

FEHA spurte til hvordan Miljøministeriet forholder sig til rapporten fra Europaparlamentets rapporteur Karl-Heinz Florenz, og om rapporten medtages i de videre forhandlinger.

FEHA syntes bedre om parlamentets rapport sammenlignet med forslaget fra Kommissionen men FEHA finder ikke, at det kun kan være producentens ansvar. FEHA savner i såvel Kommissionens forslag som i rapporteurens rapport, at alle aktører på markedet, herunder alternative indsamlere, bliver ansvarlige bl.a. for at opnå den krævede indsamlingsprocent.

Greenpeace roste regeringen for at gøre noget i forbindelse med illegal eksport af elektronisk og elektrisk affald.

7. Forhandlingssituationen

På arbejdsgruppemøderne har de væsentlige ændringsforslag fra Kommissionen, hvor WEEE-direktivets anvendelsesområde refererer til RoHS-direktivets bindende, udtømmende produktlister, så anvendelsesområderne bliver ens i de to direktiver, og med at definere producenten på Fællesskabsniveau i stedet for på medlemsstatsniveau, mødt modstand fra et flertal af lande. På den baggrund har formandskabets kompromisforslag af 3. september om disse punkter opnået tilslutning fra et stort flertal, herunder Danmark.

På rådsmødet den 21. oktober fremsatte en lang række medlemsstater – herunder Danmark – ønske om et åbent anvendelsesområde også for WEEE-direktivet, hvor elektrisk og elektronisk udstyr er omfattet af direktivet med mindre eksplicit undtaget.

Danmark har fremsat forslag om at sammenlægge og ændre de 10 produktkategorier til 5 kategorier for at opnå administrative lettelser og at udsortere udstyr med særligt miljøbelastende stoffer i særskilte kategorier. De foreslåede 5 kategorier: Kølemøbler, Skærme & monitører, Belysningsudstyr, Stort udstyr, Småt udstyr. Det danske forslag blev støttet af et bredt flertal, og ingen medlemsstater udtrykte modstand mod forslaget. Kommissionens har tilkendegivet at ville overveje det danske forslag, som nu indgår i formandskabets seneste udkast til kompromistekst.

Kommissionens forslag om en indsamlingsprocent for WEEE på 65 % har mødt modstand fra mange medlemsstater, mens kun enkelte har støttet en ambitiøs målsætning - herunder Danmark. Forhandlinger om beregningsmetoden og kriterier for opnåelse af indsamlingsmålsætningen foregår stadig, og bl.a. følgende muligheder blev fremhævet: målsætning beregnes som gennemsnit af markedsført EEE de seneste 3 år i stedet for 2 år, forskellige målsætninger for WEEE fra private husholdninger og WEEE fra andre end private husholdninger, differentierede målsætninger for de forventede fremtidige 5 kategorier.

8. Regeringens holdning

Regeringen er enig i behovet for en bedre og mere klar regulering af WEEE-området og finder, at det omarbejdede direktiv indeholder forslag og elementer, der positivt vil medvirke hertil. Særligt finder Regeringen det positivt, at forslaget indeholder en mere ambitiøs indsamlingsmålsætning og hermed medvirker til en bedre miljøbeskyttelse.

Anvendelsesområde (artikel 2)

Regeringen er grundlæggende enig med Kommissionen i, at der er et behov for en mere tydelig beskrivelse af, hvilke produkter, der hører under WEEE-direktivet og til hvilken kategori, disse produkter skal henregnes. Enklere og tydeligere regler på området forventes at kunne give administrative lettelser for både producenter og myndigheder.

Det er imidlertid Regeringens opfattelse, at det grundlæggende problem med en manglende konsistent og transparent metode til at vurdere, hvorvidt et produkt er omfattet af lovgivningen, ikke løses tilfredsstillende med forslagens nuværende formuleringer med hensyn til hvad direktivet omfatter og hvilke produkter der er undtaget. Som følge heraf forudses komitologi-arbejdet med løbende at opstille bindende og omfattende produktlister at blive en ineffektiv og i værste fald tilfældig proces, der ikke hviler på klare politisk vedtagne kriterier. På den baggrund er det Regeringens ønske, at direktivets anvendelsesområde beskrives mere entydigt og omfattende end i Kommissionens forslag – herunder hvilke produkter, der er undtaget.

Selv med gode definitioner vil arbejdet med at opstille omfattende produktlister være problematisk. I sig selv er komitologi en tung procedure og anses ikke for velegnet til dette formål, bl.a. fordi nye produkter ikke kan forventes at blive optaget på en bindende liste i tide i forhold til nødvendig garantistillelse for efterfølgende affaldsbehandling. Således vil producentansvaret ikke kunne håndhæves rettidigt overfor de ansvarlige aktører. Regeringen finder derfor, at afgørelser i de enkelte medlemsstater efter tydelige definitioner og undtagelser forventes at være betydeligt mere effektivt og tilstrækkeligt ensartet mellem medlemsstaterne til at sikre lige konkurrencevilkår mellem producenterne.

Kommissionens forslag om at flytte bilaget med produktkategorier over i RoHS-direktivet anser Regeringen for uhensigtsmæssig, idet opdelingen i produktkategorier kun har betydning for affaldsbehandlingen (dvs. nyttiggørelsesmålsætningerne i WEEE-direktivet) og ikke for produkternes øvrige egenskaber (indhold af skadelige stoffer jævnfør RoHS-direktivet).

Regeringen støtter Kommissionens ønske om klare regler angående klassificeringen af EEE som værende enten produkter til 'private husholdninger' (B2C) eller til 'andre brugere end private husholdninger' (B2B). En entydig klassificering vil bidrage til, at producentansvaret placeres korrekt for det udstyr, som oprindeligt er markedsført til erhverv og som ender i affaldsstrømmen fra husholdninger, hvor affaldsbehandlingen hermed finansieres af andre end producenten.

Regeringen vurderer, at det er muligt at opnå en mere enkel klassificering med gode muligheder for administrative lettelser gennem klare definitioner.

Definitioner (artikel 3)

Regeringen finder det problematisk, at definitionen af producent/importør er ændret fra at være forankret i medlemsstaten til at være forankret i Fællesskabet, idet dette vanskeliggør gennemførelse af nationale regler, der ansvarliggør producenter/importører i de øvrige medlemsstater for håndtering af WEEE, der opstår i Danmark. Grundlæggende finder Regeringen det således vigtigt, at producentansvaret kan håndhæves overfor de producenter, der indfører produkterne i den enkelte medlemsstat, hvor EEE ender som affald.

Indsamlingsprocent (artikel 7)

Regeringen finder, at skærpelsen af indsamlingsmålet er et væsentligt og positivt element i det omarbejdede direktiv. Et forhøjet krav til indsamling vil have en positiv effekt på miljøbeskyttelsen, idet genanvendelsen af sekundære råstoffer kan øges og udledningen af skadelige stoffer til miljøet kan mindskes.

Regeringen støtter derfor, at der fastsættes et ambitiøst mål for indsamling af WEEE og er positiv indstillet overfor Kommissionens forslåede indsamlingsmål.

Danmark indsamler i dag væsentligt mere WEEE fra husholdninger end det nuværende direktivs mål på 4 kg. pr. borger pr. år og det anses for realistisk for Danmark at opnå målsætningen inden år 2016. Regeringen er dog opmærksom på, at beregningen og omfanget af målsætningen ikke er præciseret nærmere og ønsker afklaring heraf.

Nyttiggørelsesmål (artikel 11)

Regeringen er positivt indstillet overfor skærpelsen af nyttiggørelsesmålsætningerne for at sikre at ressourcerne i WEEE udnyttes bedst mulig og kan af samme årsag tilslutte sig Kommissionens forslag om at inddrage kategorien Medicinske anordninger.

Grundlæggende kan regeringen tilslutte sig Kommissionens intension om at tilskynde til øget genbrug for at reducere mængderne af WEEE. Regeringen finder det dog vigtigt at sikre, at Kommissionens forslag om at WEEE, der 'forberedes med henblik på genbrug' og som indgår i de forhøjede målsætninger, kun bør gælde for fuldt funktionsduelige produkter eller produktkomponenter fra affaldsmængden. Regeringen finder det endvidere vigtig at fastholde kontrollen for at undgå illegal eksport af WEEE til lande udenfor EU, hvilket findes at være i overensstemmelse med Kommissionens forslag om ændring af bilag 1.

For så vidt angår WEEE-direktivets 10 produktkategorier finder Regeringen endvidere, at kategorierne burde afspejle den praktiske håndtering af WEEE i forbindelse med affaldsbehandlingen. Produktkategorier kan sammenskrives til færre kategorier, fordi Kommissionen nu har stillet forslag til nyttiggørelsesmål for alle 10 kategorier, og der kan opstilles målsætninger for mere forenklede kategorier, som er i overensstemmelse med målsætningerne i Kommissionens forslag. En ændret opdeling i færre kategorier vil give administrative lettelser med hensyn til producenteres indberetninger, og indberetningerne vil være af betydeligt større nøjagtighed, idet de afspejler de faktiske forhold.

Finansiering af affald og elektronisk udstyr (WEEE) fra private husholdninger (artikel 12 og præambel 19)

Kommissionen tilskynder i artikel 12 til, at producenterne bør finansiere samtlige omkostninger ved indsamling af WEEE men dog fortsat med mulighed for, at medlemsstaten kan vedtage andre finansieringsordninger i deres implementering. Regeringen finder det væsentligt, at der i direktivet opretholdes en vis fleksibilitet for, hvordan de enkelte medlemslande finder det mest hensigtsmæssigt at tilrettelægge finansiering og indsamling af WEEE fra private husholdninger. Regeringen ønsker af praktiske årsager at sikre muligheden for at fastholde den danske implementering, hvor producenterne først overtager håndterings- og finansieringsforpligtelsen for WEEE fra de private husholdninger ved indsamlingsstederne (i dag typisk genbrugspladserne). Regeringen støtter derfor, at forslaget ikke forpligter medlemslandene til at pålægge producenterne at finansiere hele indsamlingsskæden for WEEE fra private husholdninger.

Oplysningerne til brugerne (artikel 14)

Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at producenterne fastholdes på deres informationsansvar med hensyn til oplysninger til brugerne om miljøfordelene ved at aflevere og indsamle WEEE særskilt.

Producent registrering, samt oplysninger og rapportering (artikel 16)

Regeringen er positiv overfor forslagets tiltag for så vidt angår den øgede koordinering af registrering og indberetning, idet producenternes administrative byrder hermed kan forventes reduceret i EU. Danmark er en af de medlemsstater, hvor producenternes registreringsforpligtelser i forbindelse med opfyldelsen af producentansvaret er forholdsvis begrænset, og Regeringen ser gerne en harmonisering efter dansk forbillede. Regeringen støtter endvidere den mulighed, som Kommissionens forslag giver for at harmonisere registreringsforpligtelserne ved fjernsalg til private husholdninger mellem medlemsstaterne.

Regeringen finder dog ikke at Kommissionens forslag om overførsel af økonomiske midler mellem EU-producenter i forskellige medlemsstater ved håndhævelse af producentansvaret for WEEE, der opstår i de enkelte medlemsstater, er hensigtsmæssigt. For at sikre en enkel håndhævelse af producenternes finansielle forpligtelse finder Regeringen det væsentligt fortsat at have en juridisk og økonomisk ansvarlig producent i den medlemsstat, hvor EEE bliver til affald, og produktansvaret skal løftes.

Inspektion og overvågning af eksport af WEEE til genbrug (artikel 20 og bilag I)

Forslaget kræver, at eksport af brugt EEE til genbrug og WEEE klargjort med henblik på genbrug skal kontrolleres efter retningslinjer, som er i overensstemmelse med den gældende vejledning til transportforordningen. Regeringen er positivt indstillet overfor en øget indsats mod illegal eksport af WEEE – herunder ulovlig eksport af ikke-funktionsdueligt EEE angivet som EEE til genbrug.

På den baggrund støttes Kommissionens forslag om, at medlemsstaterne udfører overvågning af overførsler af WEEE i overensstemmelse med forslaget til minimumskravene til overvågning i bilag 1.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Et nærhedsnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. januar 2009. Et grundnotat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. februar 2009.

Samlenotat om sagen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. september 2009 i forbindelse med miljøministerens orientering af udvalget forud for rådsmøde (miljø) den 21. oktober 2009.